

56. Perjantaina 19 päivänä toukokuuta 1989

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Esitellään:

1) Toivomusaloitteet n:ot 1—4 s. 1450

- 1 Fred ym.: Liputuskäytännön laajentamisesta maassamme
- 2 Helle ym.: Perusoikeusluettelon täydentämisestä oikeudella asuntoon
- 3 Lax ym.: Yhteiskunnassa tapahtuvaa valankäyttöä koskevan selvityksen tekemisestä
- 4 Uitto ym.: Selvityksen tekemisestä ministeriöiden ja eräiden keskeisten virkamiesten toimimisesta yksityisen elinkeinoelämän puolella

2) Toivomusaloitteet n:ot 5—12 s. 1450

- 5 Hietala ym.: Pohjoismaisen konserniyhteistyölainsäädännön aikaansaamisesta
- 6 Koistinen ym.: Uuden toimistorakennuksen rakentamisesta Pelson keskusvankilaan
- 7 Louvo ym.: Kymen lääninvankilan suunnittelun nopeuttamisesta
- 8 Moilanen ym.: Rattijuoppojen koulutus- ja hoito-ohjelmien käyttöön ottamisesta rangaistusten lisäksi
- 9 Nieminen ym.: Määrärahasta Turun keskusvankilan sijoittamiseksi Huittisiin
- 10 Soininvaara: Seksuaalisten palvelusten vaatimisen vuokrasopimuksen ehtona saatamisesta rangaistavaksi
- 11 Urpilainen ym.: Kriminaalihuolto-organisaation laajentamisesta koko maan kattavaksi
- 12 Väistö ym.: Ortodoksisen papinviran perustamisesta Pohjois-Karjalan lääninvankilan yhteyteen

3) Toivomusaloitteet n:ot 13—22 . . . s. 1450

- 13 Aaltonen ym.: Vaasan läänin nimeämisestä pohjoismaisen yhteistyön kokeilulääniksi
- 14 Ajo ym.: Arktisen ympäristökonferenssin järjestämisestä Rovaniemelle
- 15 Antvuori ym.: Kehitysyhteistyön määrärahojen suuntaamisesta ympäristönsuojelulisiin kohteisiin
- 16 Astala ym.: Ihmisoikeuksien palauttamisesta Etelä-Afrikkaan
- 17 Laine ym.: Suomen ja Neuvostoliiton taloudellisen yhteistyön edistämiseksi perustettavista erityistalousalueista
- 18 Moilanen ym.: Lähetys- ja kehitysyhteistyötä tekevien järjestöjen omavastuuosuuden alentamisesta
- 19 Nyby ym.: Biologisen ja metsätieteellisen tutkimusaseman perustamisesta Tansaniaan
- 20 Puska ym.: Rajavyöhykkeen kaventamismahdollisuuksia koskevan selvityksen laatimisesta
- 21 Saapunki: Rajakaupan muodossa tapahtuvan elintarvikekaupan rajoitusten poistamisesta
- 22 Tenhiälä: Kunniakonsulijärjestelmän hyödyntämisestä

4) Toivomusaloitteet n:ot 23—107 . . s. 1450

- 23 E. Aho ym.: Liikevaihtoveron poistamisesta ympäristönsuojeluinvestoinneilta
- 24 E. Aho ym.: Yrityksiä palvelevan Eurotietokeskuksen perustamisesta
- 25 E. Aho ym.: Teknologian kehittämiskeskuksen konsultointiyksikön perustamisesta Keski-Pohjanmaalle
- 26 Ala-Harja ym.: Patentti- ja rekisterihallituksen virkojen lisäämisestä

- 27 Alaranta ym.: Oulaisten aluepoliittisen vyöhykesijainnin tarkistamisesta
- 28 Alaranta ym.: Pyhäjoen aluepoliittisen vyöhykesijainnin tarkistamisesta
- 29 Almgren ym.: Sotainvalidien ja rintamaveteraanien hoitokustannusten täysimääräisestä verovähennysoikeudesta
- 30 Almgren ym.: Verottomien tuliaisten tuontimääräysten tarkentamisesta
- 31 Anttila ym.: Palkkaperusteisen työnantajan sosiaaliturvamaksun sisällyttämisestä luotavaan liikevaihdon perusteella kannettavaan veroon
- 32 Anttila ym.: Itsensä työllistävien liikevaihtoverovapaan liikevaihdon alarajan korottamisesta
- 33 Anttila: Arpajaisveroprosentin suhteuttamisesta hevoskilpailuissa vedonlyönnillä saadun voiton määrään
- 34 Dromberg ym.: Loviisan määräämisestä tuki- ja erityisalueeksi
- 35 Elo ym.: Määrärahasta eräiden valtion viranomaistoimintojen aloittamiseksi Ulvilassa
- 36 Elo ym.: Tulevaisuudentutkimusinstituutin perustamisesta Satakuntaan
- 37 Fred ym.: Asuntotulon verottamisesta luopumisesta
- 38 Fred ym.: Maaseutupolitiikan luomisesta haja-asutusalueiden kehittämiseksi
- 39 Hautala ym.: Pienyrityksiä koskevan liikevaihtoverokohtelun yksinkertaistamisesta
- 40 Hautala ym.: Liikevaihtoveron poistamisesta ympäristönsuojeluinvestoinneilta
- 41 Hurskainen-Leppänen ym.: Ympäristöhaittaveron säätämistä
- 42 Ikonen ym.: Ympäristönsuojelusta aiheutuvien kustannusten verohelpotuksista maaseutuelinkeinoille
- 43 Ikonen: Toivakan ja Korpilahden aluepoliittisen vyöhykesijoituksen muuttamisesta
- 44 Joenpalo: Teollisen rakentamisen liikevaihtoverotuskohtelusta
- 45 Jokinen ym.: Tekstiili- ja vaatetusalan viennin edistämisestä
- 46 Jokinen ym.: Toimenpiteistä pääkaupunkiseudun kehityksen turvaamiseksi
- 47 Jokiniemi ym.: Liperin kantokyläluokan muuttamisesta
- 48 Jouppila ym.: Lasta kotona hoitavan henkilön palkkauksen saattamisesta verovähennyuskelpoiseksi
- 49 Kalliomäki: Kuntien rakennusmaan hankinnan helpottamisesta pääkaupunkiseudulla verotuksellisin keinoin
- 50 Kankaanniemi ym.: Laktoosi-intoleranssista aiheutuvien kustannusten vähennyskelpoisuudesta verotuksessa
- 51 Kankaanniemi ym.: Diesilveron palauttamisesta ammattiautoilijan työttömyysajalta
- 52 Kankaanniemi ym.: Pakokaasukatalyysaattorien vapauttamisesta autoverosta
- 53 Kankaanniemi: Velkakirjoista ja asunkaupoista perittävistä leimaveroista
- 54 Kankaanniemi: Sähkön kuluttajahintojen erojen tasaamisesta
- 55 Kohijoki ym.: Sodasta kärsimään joutuneiden hyväksi tehtyjen lahjoitusten verovähennysoikeuden palauttamisesta
- 56 Kohijoki ym.: Ympäristönsuojeluinvestointien liikevaihtoveron poistamisesta
- 57 Kohijoki ym.: Auto- ja moottoripyöräveron alentamisesta
- 58 Koistinen ym.: Laktoosi-intoleranssista aiheutuvien kustannusten verovähennyuskelpoisuudesta
- 59 Koistinen ym.: Invalidien autoveron palautuksen tason korottamisesta
- 60 Koistinen ym.: Liikevaihtoveron poistamisesta pienyrityksiltä
- 61 Koistinen ym.: Yritystoiminnan tukemisesta kehitysalueilla
- 62 Korkia-Aho: Kotimaisen energian käytön lisäämisestä
- 63 Kortessalmi ym.: Vammaisperheen kotiapulaisen palkkakustannusten verovähennyuskelpoisuudesta
- 64 Kortessalmi ym.: Maatalouskoneiden pitkäaikaiskäytön tukemisesta verohelpotuksin
- 65 Kortessalmi ym.: Metsätuhojen vakuutusmaksujen verovähennyuskelpoisuudesta
- 66 Kärhä: Verotusmenettelyn epäkohtien korjaamisesta
- 67 Kärhä: Jätteiden hyötykäyttöinvestointien verovähennyuskelpoisuudesta liikevaihtoverotuksessa
- 68 Kääriäinen ym.: Ylä-Savon Instituutin toiminnan tukemisesta

69 Laine ym.: Valtiojohtoisen telakkayrityksen perustamisesta
 70 Laine ym.: Maakaasuverkoston jatkamisesta Uudenkaupungin seudulle
 71 Lax: Liikevaihtoveron poistamisesta rikinpoistolaitteisiin tehtäviltä investoinneilta
 72 Lax ym.: Teknologian kehittämiskeskuksen toimintaedellytysten turvaamisesta
 73 Lehtosaari ym.: Teollisuuspiireille kohdennettavan yrittäjäkoulutuksen lisäämisestä
 74 Lehtosaari ym.: Investointiavustusten myöntämisestä täysimääräisinä
 75 Mattila: Alueellisen tarkastustoiminnan järjestämisestä lääneihin
 76 Mattila ym.: Lisähenkilöstön palkkaamisesta TEKESin Oulun yksikköön
 77 Moilanen ym.: Kehitysyhteistyölahjoitusten verovähennyskelpoisuudesta
 78 Mäkelä ym.: Metsäverotuksen muuttamisesta myyntituloihin perustuvaksi
 79 Mäkelä ym.: Versosyövän aiheuttamien tuhojen huomioon ottamisesta metsäverotuksessa
 80 Männistö ym.: Uudissähköistyksen avustusjärjestelmän kehittämisestä
 81 Nordman ym.: Kehitysalueiden veronhuojennusten säilyttämisestä
 82 Paavilainen ym.: Tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoituksen alueellisesta uudelleen jakamisesta
 83 Pekkarinen: Hankasalmen aluepoliittisen vyöhykesijainnin tarkistamisesta
 84 Pekkarinen: Korpilahden aluepoliittisen vyöhykesijainnin tarkistamisesta
 85 Pekkarinen: Kuhmoisten aluepoliittisen vyöhykesijainnin tarkistamisesta
 86 Rinne: Maakaasun valitsemisesta Poriin suunnitellun voimalaitoksen polttoaineeksi
 87 Rinne: Tilapäisten virkojen vakinaistamisesta
 88 Saari ym.: Liikevaihtoveron poistamisesta linja-autoliikenteen kalustolta
 89 Saari ym.: Kevyen polttoöljyn käytön sallimisesta linja-autoliikenteessä
 90 Siuruainen ym.: Yritystoiminnan alueen maksamisesta täysimääräisenä
 91 Taina ym.: Leimaveron poistamisesta ensiasunnon ostajilta

92 Tennilä ym.: Soklin kaivoksen malmien jatkojalostuksen suorittamisesta Kemissä
 93 Tykkyläinen ym.: Määräraha Rautalammin virastotalon rakentamiseen
 94 Urpilainen ym.: TEKESin toimintayksikön perustamisesta Keski-Pohjanmaalle
 95 Urpilainen ym.: Toimenpiteistä Chydenius-instituutin tutkimustoiminnan turvaamiseksi
 96 Vihriälä ym.: Peräseinäjoen nimeämisestä erityisaluekunnaksi
 97 Vihriälä ym.: Jalasjärven nimeämisestä erityisaluekunnaksi
 98 Vihriälä ym.: Etelä-Pohjanmaan teollisuuspiirin perustamisesta Seinäjoelle
 99 Vistbacka ym.: Autoveron palautusjärjestelmän kehittämisestä vaikeavammaisten osalta
 100 Vuoristo ym.: Maakaasuputken rakentamisesta länsirannikolle
 101 Vuoristo ym.: Tuulivoimaloitten rakentamismahdollisuuksien tutkimisesta
 102 Vuoristo ym.: Rauman määräämisestä erityisalueeksi
 103 Vuoristo ym.: Maakuntien välisen Länsirannikko-projektin aloittamisesta
 104 Vähänäkki: Haminan ja Vehkalahden määräämisestä aluepoliittiseksi erityisalueeksi
 105 Vähänäkki: Enso-Gutzeit Osakeyhtiön Summan sanomalehtipaperitehtaan kilpailukyvyyn turvaamisesta
 106 Väistö ym.: Kehitysyhtiö Muovilaakso Oy:n käynnistämisen tukemisesta Kiihtelysvaarassa
 107 Väänänen: Valtion Orimattilan virastotalon laajentamisesta

5) Toivomusaloite n:o 108..... s. 1450

108 Laine ym.: Pääomien viennin rajoittamisesta

6) Toivomusaloitteet n:ot 109—167 s. 1450

109 Alaranta ym.: Kotiäitien työterveyshuollon järjestämisestä

- 110 Alho ym.: Tupakan piilomainnon poistamisesta
- 111 Almgren ym.: Alkoholin kokonaiskulutuksen alentamisesta
- 112 Almgren ym.: Alkoholipitoisten virvoitusjuomien poistamisesta elintarvikeliikkeistä
- 113 Anttila: Elintarvikkeiden tutkimuslaitoksen kehittämiseksi tarvittavien verkkojen lisäämisestä
- 114 Anttila: Ympäristöystävällisten tuotteiden merkitsemisestä
- 115 Anttila: Ympäristöystävällisille tuotteille myönnettävän tunnuksen käyttöön ottamisesta
- 116 Anttila ym.: Sepelvaltimokirurgian voimavarojen lisäämisestä keskussairaaloissa
- 117 Antvuori ym.: Määrärahasta vanhuusiän mielenterveyshäiriöiden hoitoprojektien kehittämiseen
- 118 Antvuori ym.: Määrärahasta psykiatristen ensiapukeskusten perustamiseen
- 119 Antvuori ym.: Psykiatristen potilaiden asuntopalvelujen parantamiseen
- 120 Apukka ym.: Lapin matkailun ja yritystälouden instituutin kehittämistä
- 121 Apukka: Matkailun ja koulutuksen tutkimuskeskuksen Lapin yksikön kehittämistä
- 122 Fred ym.: Purutupakan käytön kieltämisestä Suomessa
- 123 Helle ym.: Valtioneuvoston kertomuksen antamisesta tupakoinnin ja sen haittojen kehityksestä
- 124 Hurskainen-Leppänen ym.: Kotiavustajien koulutuksen kehittämistä
- 125 Ikonen ym.: Aborttilainsäädännön kokonaisuudistuksesta
- 126 Ikonen ym.: Kuntoutuksen järjestämisestä ehkäisevänä hoitona
- 127 Ikonen: Ns. RIA-toiminnan hyväksikäytöstä päihdehuoltotyössä
- 128 Jokinen ym.: Lasten diabeteksen ehkäisemiseksi tarvittavista toimenpiteistä
- 129 Jokinen ym.: Raittiustyöntekijöiden täydennyskoulutuksen kehittämistä
- 130 Jokinen ym.: Suomen osallistumisen edistämisestä alkoholismiin ja huumeiden käytön kansainväliseen ehkäisytoimintaan
- 131 Jokinen ym.: Tupakoinnin rajoittamiseksi tarvittavista toimenpiteistä
- 132 Jäätteenmäki ym.: Alahärmän ja Kauhavan kotiteollisuusneuvonta-asemien valtionavusta
- 133 Kohijoki: Satakunnan Syöpäyhdistyksen toiminnan tukemisesta
- 134 Koistinen ym.: Eläinklinikan perustamisesta Kainuuseen
- 135 Kuuskoski-Vikatmaa ym.: Selkäsairauksia ennalta ehkäisevän työn tukemisesta
- 136 Kärhä ym.: Ammatillisten oppilaitosten terveydenhuollon kehittämistä
- 137 Louvo ym.: Toimenpiteistä Maailman terveysjärjestön "Terveyttä kaikille" -ohjelman toteuttamiseksi
- 138 Moilanen ym.: Lastenneurologian sekä lasten- ja nuorisopsykiatrian palvelujen järjestämisestä yliopistosairaaloihin
- 139 Moilanen ym.: Leikkausjonojen lyhentämisestä kaikilla kirurgian osa-alueilla
- 140 Moilanen ym.: Epileptisesti oireilevien tutkimusten tehostamisesta
- 141 Moilanen ym.: Saatto- eli terminaalihoidon järjestämisestä maassamme
- 142 Moilanen ym.: Avopalveluiden lisäämisestä vanhuksille ja pitkäaikaissairaille
- 143 Moilanen ym.: Sairaankuljetuksen välineistön ja elvytysvalmiuden kehittämistä
- 144 Moilanen ym.: Alkoholin terveysriskeistä varoittamisesta alkoholijuomapakauksissa
- 145 Mäkelä ym.: Määrärahasta valtionosuudeksi avohoidossa olevien psykiatristen potilaiden matkakustannuksiin
- 146 Mäkelä ym.: Määrärahasta kuntoutuksesta aiheutuvien matkakulujen korvaamiseen
- 147 Mäkelä ym.: Määrärahasta alkoholistien omaisille tarkoitetun turvakotiverkoston perustamiseen
- 148 Mäkelä ym.: Tupakkavalmisteiden sijoittamisesta lasivitriineihin elintarvikeliikkeissä
- 149 Mönkäre ym.: Etelä-Karjalan Allergia- ja ympäristöinstituutin kehittämistä
- 150 Paavilainen ym.: Kangasvuoren sairaalan laajentamisesta
- 151 Pekkarinen: Viitasaaren Hakovuoren kalliosuojatilojen hyötykäytöstä

152 Puska ym.: Toimenpiteistä nuorten tupakoinnin vähentämiseksi

153 Puska: Tupakkaterveyskasvatukseen tarkoitettujen määrärahojen lisäämisestä

154 Renko ym.: Koulutusvirkojen saamisesta keuhkosairauksien erikoislääkärinkoulutukseen Pohjois-Suomessa

155 Riihijärvi ym.: Sydänpiiritoiminnan kehittämistä

156 Rinne: Vanhusten ja pitkäaikaissairaiden hoidon kehittämistä

157 Rinne: Lääkärien klinisen koulutuksen aloittamisesta Porissa

158 Saapunki: Koillismaan matkailun kehittämistä

159 Stenius-Kaukonen ym.: Sairaala- ja poliklinikamaksujen poistamisesta työttömiltä ja eläkeläisiltä

160 Vastamäki: Toimenpiteistä väkivaltaisen käyttäytymisen vähentämiseksi

161 Vastamäki: Terveysliikunnan edistämisestä työpaikoilla

162 Vastamäki: Terveystieteiden tutkimusmaksujärjestelmän uusimisesta

163 Wasz-Höckert ym.: Magneettitutkimuslaitteiston hankkimisesta HYKSin lastenklinalle

164 Wasz-Höckert ym.: Helsingin yliopistollisen keskussairaalan toimintaedellytysten turvaamisesta

165 Wasz-Höckert ym.: Ilmastohoidon lisäämisestä allergiasairauksien hoidossa

166 Westerlund ym.: Tuontielintarvikkeiden valvonnan tehostamisesta

167 Vistbacka ym.: Kaustisen kansanlääkintäkeskuksen toiminta-avustuksen lisäämisestä

172 Alaranta ym.: Haapaveden syöttövesijohdon rakentamisesta

173 Andersson ym.: Vammaisten ja opiskelijoiden kotipaikkaoikeuden turvaamista tarkoittavasta lainsäädännöstä

174 Anttila ym.: Metsien saastevaurioiden tutkimisesta

175 Anttila: Paperinkeräyskampanjan järjestämisestä

176 Elo ym.: Määrärahasta Karvianjoen vesistön järjestelyyn ja tulvasuojeluun

177 Elo ym.: Määrärahasta Merikarvianjoen tulvapenkereen rakentamiseen

178 Elo ym.: Määrärahasta Siikaisten vesistöjärjestelyihin

179 Elo ym.: Määrärahasta yhdysvesijohdon ja siirtoviemärin rakentamiseksi välille Söörmarkku — Noormarkun keskusta

180 Elo ym.: Kalaportaiden rakentamisesta Harjavallan, Kelsin ja Äetsän voimalaitoksiin

181 Haavisto ym.: Pääkaupunkiseudun jäteongelmien ratkaisemisesta

182 Hacklin ym.: Kuntien ympäristöhallinnon käyttömenojen valtionapuperusteiden laajentamisesta

183 Helle ym.: Kasvihuoneilmion hidastamiseksi tarvittavista toimenpiteistä

184 Hilpelä: Ammattikalastajia koskevan luettelointijärjestelmän toteuttamisesta

185 Huuhtanen ym.: Vapaa-ajan käyttöön tarkoitettujen rakennusalueiden kaavoittamisen kehittämistä

186 Hämäläinen ym.: Opiskelijoiden henkikirjoituspaikkaa koskevien säännösten muuttamisesta

187 Ikonen ym.: Kuntien kantokykyluokituksen uudistamisesta

188 Ikonen ym.: Vesiensuojelulainojen ja -avustusten järjestämisestä turveteollisuudelle

189 Ikonen ym.: Pappiloiden säilyttämisestä seurakuntien virka-asuntoina

190 Jaakonsaari ym.: Määrärahasta Iin Ympäristöinstituutin toimintaedellytysten turvaamiseen

191 Juhantalo ym.: Ympäristötutkimuksen tehostamisesta

192 Kalliomäki: Luonnonsuojelullisesti ar-

7) Toivomusaloitteet n:ot 168—264 s. 1450

168 Aaltonen ym.: Ympäristötutkimuksen voimavarojen lisäämisestä

169 R. Aho: Vesihuollon turvaamisesta Levasjoen ja Otamon kyliin

170 R. Aho ym.: Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston perustamisesta

171 Alaranta ym.: Pelastustoimen koulutuskeskuksen perustamisesta Vihantiin

vokkaiden alueiden säilyttämisestä Uudella-
maalla

193 Kalliomäki ym.: Vesistöjen happamoi-
tumistutkimusten jatkamisesta

194 Kankaanniemi: Kuntien veroäyrin hin-
tojen tasaamisesta

195 Kankaanniemi ym.: Kuntien yleisestä
kalleusluokituksesta luopumisesta

196 Kietäväinen ym.: Kuntaliitoksia koske-
van päätösvallan siirtämisestä kunnan asuk-
kaille

197 Knuuttila ym.: Keski-Suomen maakun-
tamuistiossa esitetyistä toimenpiteistä väli-
asteen hallinnon kehittämiseksi

198 Koistinen ym.: Opiskelijoitten koti-
paikkaa koskevien väestökirjalain säännös-
ten muuttamisesta

199 Koistinen ym.: Yhdyskuntien vesihuol-
totoimenpiteiden avustamisesta annetun lain
muuttamisesta

200 Koistinen ym.: Määrärahasta toimenpi-
teisiin Oulujärven vesistön järvien säännös-
telyn lieventämiseksi

201 Korttesalmi ym.: Määrärahasta poliisin
radioliikenteen puheensalauslaitteiston
hankkimiseen

202 Korttesalmi ym.: Villiminkkikannan vä-
hentämisestä

203 Korttesalmi ym.: Kiiminkijoen vesistön
saattamisesta erityiskohtelun piiriin

204 Korttesalmi ym.: Taivalkosken Koston-
järven vesistön rantojen kunnostamisesta

205 Korttesalmi ym.: Uittolaitteiden poista-
misesta Iijoen vesistöstä

206 Kärhä ym.: Uudenmaan läänin poliisi-
henkilöstön lisäämisestä

207 Kärhä: Ympärivuorokautisen poliisi-
päivystyksen saamisesta Nurmijärven nimis-
miespiiriin

208 Kärhä: Suomen oloihin sopivan öljyn-
torjuntakaluston hankinnasta

209 Lamminen ym.: Emokalalaitoksen pe-
rustamisesta Merikarvianjokeen

210 Lax ym.: Meripelastuspalvelun kielellis-
ten valmiuksien parantamisesta

211 Lax ym.: Ilmansuojeluinvestointien
korkotuen korottamisesta

212 Lax ym.: Itämeren tutkimuskeskuksen
perustamisesta

213 P. Leppänen: Kotitalouksien palotur-
vallisuuden lisäämisestä palohälyttimin

214 Malm ym.: Kuntien veroäyrin hintojen
tasaamisesta

215 Mattila ym.: Pitäjänmäen — Latvasten
syöttövesijohdon rakentamisesta Pyhäjär-
vellä

216 Mattila ym.: Määrärahasta Oksavan
pohjapatojen rakentamiseksi Kalajokeen

217 Mattila ym.: Kalajoen Hiekkasärkkien
siirtoviemärihankkeen toteuttamisesta

218 Moilanen ym.: Teknisen rikostutkinnan
tehostamisesta

219 Mäkelä ym.: Kunnanosavaltuustojen
toiminnan kehittämisestä

220 Mäkelä ym.: Ilmakehän otsonikerrosta
tuhoavat päästöt kieltävän lainsäädännön
aikaansaamisesta

221 Mäkipää ym.: Pienten kuntien aseman
parantamisesta

222 Mäkipää ym.: Määrärahasta kulutta-
jien ympäristövalistuksen jatkamiseen

223 Männistö ym.: Otsonikerrosta ohenta-
vien aineiden käytön rajoittamisesta

224 Männistö ym.: Valtion maiden metsäs-
tysoikeuden vuokraamisesta maattomille
metsästyssuuroille

225 Nordman ym.: Ympäristön saastumi-
sen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä

226 Nordman ym.: Kyrönjoen voimalaitos-
suunnitelmien pysäyttämisestä

227 Nyby: Kyrönjoen voimalaitosrakenta-
misen pysäyttämisestä

228 Nyby: Svartösundin ruoppaamisesta
Närpiön saaristossa

229 Nyby: Mikkeliinsaarten suojelemisesta

230 Nyman ym.: Öljyntorjunnan järjestä-
misestä maamme rannikolla

231 Paakkinen ym.: Määrärahoista jättei-
den hyödyntämisen tehostamiseen

232 Paavilainen ym.: Vesihuollon kehittä-
misestä Keski-Suomen haja-asutusalueilla

233 Paloheimo ym.: Siltojen sopeuttamisesta
ympäristöön

234 Pekkarinen: Seläntauksen vesihuollon
parantamisesta Pihtiputaalla

235 Pokka ym.: Ilmanmittausaseman pe-
rustamisesta Lappiin

236 Puisto ym.: Toimenpiteistä Turunmaan saariston luonnonolosuhteiden säilyttämiseksi

237 Pystynen ym.: Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen henkilökunnan lisäämisestä

238 Rajamäki ym.: Kalastusmatkailua edistävän kalanistutustoiminnan tukemisesta

239 Rehn ym.: Inkoon nimismiespiirin toiminnan jatkamisesta

240 Renko ym.: Raskaan polttoöljyn rikkipitoisuusrajan alentamisesta

241 Renlund ym.: Kuntien jätehuollon edistämistä

242 Riihijärvi ym.: Vaelluskalakantojen elvyttämisen tehostamisesta

243 Rinne: Soidensuojelun tehostamisesta

244 Rinne: Ympäristönsuojeluneuvonnan tehostamisesta kunnissa

245 T. Roos ym.: Ympäristövaikutusten selvittämisestä hallituksen esityksissä

246 Rusanen: Poliisi- ja oikeustoimen tarvitsemien toimitilojen järjestämisestä Mikkelissä

247 Röntynen ym.: Vesantojärven pohjoispään lahden ruoppaamisesta

248 Saapunki: Pohjois-Suomen keskuskalanviljelylaitoksen peruskorjauksesta Taivassalossa

249 Saari ym.: Pienten kuntien rahoitusongelmien ottamisesta huomioon valtionosuuksia jaettaessa

250 Siuruainen ym.: Määrärahaa Pudasjärven Sotkajärven kunnostamiseen

251 Siuruainen ym.: Ympäristöinstituutin kehittämisestä Iissä

252 Siuruainen ym.: Määrärahaa tuen lisäämiseksi taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille

253 Soininvaara: Nauhakaupungin muodostamisesta Helsingin ja Tampereen välisen radan varteen

254 Soininvaara: Taloudellisten ohjauskeinojen käyttämistä ympäristöpolitiikan välineenä koskevan valtioneuvoston tiedonannon antamisesta

255 Tennilä: Arktisen ympäristökonferenssin pitämisestä Rovaniemellä

256 Vistbacka ym.: Määrärahaa poliisijoukkojen hankintaan

257 Vuoristo ym.: Maakunta-asiamiehen saamisesta Satakuntaan

258 Vähäkangas ym.: Siikajokisuun ruoppauksen II vaiheen toteuttamisesta

259 Vähäkangas ym.: Rikkipäästöjen vähentämisestä Pohjois-Suomessa

260 Vähäkangas ym.: Oulun vesi- ja ympäristöpiirin henkilöstöresurssien lisäämisestä

261 Vähänäkki: Urpalanjoen vesistön järjestelyhankkeesta luopumisesta

262 Vähänäkki: Kotkan aluehälytyskeskuksen säilyttämisestä

263 Väistö ym.: Määrärahaa eräiden vesihuoltohankkeiden toteuttamiseksi Pohjois-Karjalassa

264 Väistö ym.: Läänien kehittämisrahan lisäämisestä

8) Toivomusaloitteet n:ot 265—439 s. 1450

265 E. Aho ym.: Valtakunnallisen kansantaiteenkeskuksen rakentamisesta Kaustisella

266 Ala-Harja ym.: Lymfaterapeuttien koulutuksen järjestämisestä

267 Alaranta ym.: Peruskoulujen sosiaalityön tehostamisesta

268 Alaranta ym.: Koululaiskuljetusten järjestämisestä viittä kilometriä lyhyemmille koulumatkoille

269 Alaranta ym.: Ruukin maatalousoppilaitoksen päärakennuksen rakentamisesta

270 Alho ym.: Valtion koulutusrahaston perustamisesta

271 Alho ym.: Määrärahaa terveydenhuoltoalan opetuksen voimavarojen lisäämiseen

272 Anttila: Ammatillisen oppilaitoksen ja lukion yhteistyökokeilun käynnistämisestä Forssassa

273 Anttila: Eräiden oppilaitosten yhteisen aikuiskoulutusosaston perustamisesta Forssaan

274 Anttila: Määrärahaa Forssan kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kehräämöalueen rakennusten kunnostamiseen

275 Anttila ym.: Nuorisotyön asukaskohdallisen käyttömenon markkamäärän korottamisesta

- 276 Anttila ym.: Nuorisotyön valtionosuu-
teen oikeuttavan henkilökunnan lisäämisestä
- 277 Antvuori ym.: Määrärahasta korkea-
koulututkimuksen lisäämiseen
- 278 Antvuori ym.: Määrärahasta reumatolo-
gian professorin viran perustamiseksi Oulun yliopistoon
- 279 Antvuori ym.: Toimenpiteistä opinto-
tukijärjestelmän kehittämiseksi
- 280 Antvuori ym.: Määrärahasta psykote-
rapiakoulutuksen tehostamiseen
- 281 Astala ym.: Rauhan- ja kansainväli-
suuskasvatuksen professuurin perustamisesta
- 282 Astala ym.: Elämäkatsomustiedon
opiskelumahdollisuuksien parantamisesta
- 283 Astala ym.: Teatteriopetuksen saami-
sesta peruskouluihin ja lukioihin
- 284 Astala ym.: Koulupsykologin ja koulu-
kuraattorin virkojen saattamisesta valtion-
osuuden piiriin
- 285 Astala: Ammatillisen aikuiskoulutuk-
sen ja ammatinvalinnanohjauksen kehittä-
misestä Turun ja Porin läänissä
- 286 Astala: Kansallisen elokuvakirjastover-
kon muodostamisesta
- 287 Backman ym.: Keskiasteen opintotuen
korottamisesta
- 288 Björkstrand ym.: Teknisen alan ope-
tuksen kehittämisestä Vaasan korkeakou-
lussa
- 289 Björkstrand ym.: Nordiska konstsko-
lan -nimisen koulun saamisesta lakisääteisen
valtionavun piiriin
- 290 Donner: Taiteilija-apurahojen saami-
selle asetettujen rajoitusten poistamisesta
- 291 Donner: Lainsäädäntötoimenpiteistä
maksun asettamiseksi taiteen jälleenmyyn-
nille
- 292 Elo ym.: Ammatillisen korkeakoulun
perustamisesta Satakuntaan
- 293 Elo ym.: Määrärahasta Leineperin
ruukkialueen säilyttämiseen
- 294 Gustafsson ym.: Määrärahasta Tampe-
reen yliopistoon työllistämismäärärahoilla
palkatun henkilökunnan vakinaistamiseen
- 295 Haavisto ym.: Virkojen perustamisesta
naistutkimukseen
- 296 Haavisto ym.: Määrärahasta Tiede-
kauppa ry:n toiminnan tukemiseen
- 297 Hautala ym.: Koulujen terveyskasva-
tuksen kehittämisestä
- 298 Hautala ym.: Opintososiaalisten etujen
järjestämisestä kaikille kansanopistojen
opiskelijoille
- 299 Hilpelä: Vieraiden kielten opetuksen
turvaamisesta peruskoulussa ja lukiossa
- 300 Hilpelä: Vammaisen oppilaan koulun-
käyntiedellytysten parantamisesta perus-
koulussa
- 301 Hilpelä: Ammatillisten oppilaitosten
rahoituslain sovellutusohjeiden tarkistami-
sesta
- 302 Hilpelä: Ylimääräisten kielten ylioppi-
laskokeiden pitämisestä eri päivinä
- 303 Hilpelä ym.: Sisäoppilaitosmuotoisen
kansanopiston opiskelijoiden opintososiaali-
sen aseman parantamisesta
- 304 Hilpelä ym.: Aikuisopintorahajärjestel-
män kehittämisestä
- 305 Ikonen ym.: Peruskoulun ala-asteen re-
aaliaineitten yhdistämisestä vuosiluokittai-
siksi oppikokonaisuuksiksi
- 306 Ikonen ym.: Uskonnon opetuksen li-
säämisestä peruskoulun yläasteella
- 307 Ikonen ym.: Opintososiaalisten etujen
turvaamisesta metsäoppilaitoksissa
- 308 Jaakonsaari ym.: Kirjastoautokannan
lisäämisestä
- 309 Jokinen ym.: Määrärahasta naistutki-
muksen tehostamiseen korkeakouluissa
- 310 Jokinen ym.: Määrärahasta terveyden-
huoltoalan opetuksen voimavarojen lisäämi-
seen
- 311 Jouppila ym.: Anestesiologian profes-
sorin virkojen perustamisesta Tampereen ja
Kuopion yliopistoihin
- 312 Juhantalo ym.: Taidekasvatuksen te-
hostamisesta ja laajentamisesta
- 313 Jurva: Määrärahasta naistutkimuksen
tehostamiseen korkeakouluissa
- 314 Jurva: Kansainvälisen koulun perus-
tamisesta Helsinkiin
- 315 Jurva: Määrärahasta omakustanteisten
kirjojen tukemiseen
- 316 Jääskeläinen ym.: Taideosaston perus-
tamisesta Lapin korkeakouluun

- 317 Kalliomäki ym.: Keski-Uudenmaan teknillisen oppilaitoksen perustamisesta Järvenpäähän
- 318 Kietäväinen ym.: Maakuntakorkeakoulukoikeilun aloittamisesta Mikkelin läänissä
- 319 Kietäväinen ym.: Opintotukijärjestelmän kehittämisestä
- 320 Koistinen ym.: Autonkuljettajien ammattikoulutuksen sisällyttämisestä keskias-teen koulutukseen
- 321 Koistinen: Urho Kaleva Kekkosen muistopatsaan pystyttämisestä Kajaaniin
- 322 Koistinen ym.: Suomalais-neuvostoliit- tolaisen Ystävyyden puiston perustamisesta
- 323 Korkia-Aho: Patanan ala-asteen uudis- rakentamisesta sekä Tunkkarin ja Pulkkinen ala-asteiden laajennuksesta Vetelissä
- 324 Korkia-Aho: KoMoRa:n moottoriur- heiluradan laajentamisesta Vetelissä
- 325 Kortessalmi ym.: Suomenkielisten kieli- vähemmistöjen aseman parantamisesta
- 326 Kärhä ym.: Sepän Soitto -kansanmu- siikkijuhlan saamisesta valtionavun piiriin
- 327 Lahti-Nuuttila ym.: Peruskoulun yläas- teen tuntikehyksen laajentamisesta
- 328 Lahti-Nuuttila ym.: Opintolainojen korkotukiajan jatkamisesta
- 329 Lahti-Nuuttila ym.: Kaikkien opiskeli- joiden saattamisesta asumistukijärjestelmän piiriin
- 330 Lamminen ym.: Ylikylän-Ahlströmin ala-asteen peruskorjauksesta Merikarvialla
- 331 Lehtosaari ym.: Savonlinnan ooppera- juhlien talouden turvaamisesta
- 332 Louvo ym.: Helsingin yliopiston Kou- volan kääntäjäkoulutuslaitoksen toimin- nan laajentamisesta
- 333 Louvo: Aikuiskoulutusosaston kurssi- toimenjohtajan viran perustamisesta Anja- lan maatalousoppilaitokseen
- 334 Louvo: Ammatillisen kuvataideoppilai- toksen perustamisesta Kouvolaan
- 335 Löyttyjärvi: Määrärahausta rauhan- ja kansainvälisyyskasvatuksen professuurin perustamiseen Jyväskylän yliopistoon
- 336 Löyttyjärvi: Määrärahausta naistutki- muksen tehostamiseen korkeakouluissa
- 337 Löyttyjärvi: Määrärahausta kokouspalk- kioiden maksamiseen korkeakoulujen hal- lintoelimissä toimiville opiskelijoille
- 338 Löyttyjärvi: Määrärahausta terveyden- huoltoalan opetuksen voimavarojen lisäämi- seen
- 339 Löyttyjärvi: Määrärahausta Tiedekaup- pa ry:n toiminnan tukemiseen
- 340 Maijala ym.: Virtain nuorisomatkaile- keskuksen rakentamisesta
- 341 Malm ym.: Nuorisojärjestöjen toimin- taedellytysten turvaamisesta
- 342 Mattila ym.: Määrärahausta Oulun yli- opiston taloustieteen osaston professorin virkaan
- 343 Mattila ym.: Insinööriopetuksen aloittamisesta Ylivieskan teknillisessä oppi- laitoksessa
- 344 Moilanen ym.: Koulunkäyntiavustajien määrän lisäämisestä
- 345 Myller ym.: Joensuun Laulujuhlien ot- tamisesta valtion pysyvän tuen piiriin
- 346 Mäkelä ym.: Esiopetuksen järjestämi- sestä haja-asutusalueilla
- 347 Mäkelä ym.: Kyläkoulujen säilyttämi- sestä
- 348 Mäkelä ym.: Pikakirjoituksen opetuk- sen tehostamisesta koululaitoksessa
- 349 Mäkelä ym.: Määrärahausta terveyden- huoltoalan opetuksen voimavarojen lisäämi- seen
- 350 Mäkipää ym.: Määrärahausta kokous- palkkioiden maksamiseen korkeakoulujen hallintoelimissä toimiville opiskelijoille
- 351 Mäkipää ym.: Määrärahausta Tiede- kauppa ry:n toiminnan tukemiseen
- 352 Mäkipää ym.: Määrärahausta Kirjailijan omatoimiyhdistys ry:n toiminnan tukemi- seen
- 353 Männistö ym.: Snellman-instituutin jul- kaisu- ja seminaaritoiminnan tukemisesta
- 354 Paavilainen ym.: Määrärahausta Jyväsk- ylän yliopiston henkilöstön määrän turvaa- miseen
- 355 Paavilainen ym.: Kuvaamataidonpet- tajien koulutuksen sijoittamisesta Jyväsky- län yliopiston yhteyteen
- 356 Paavilainen ym.: Määrärahausta Jyväsk- ylän lastentarhanopettajaopiston toimitilo- jen rakentamiseen
- 357 Paavilainen ym.: Määrärahausta konser- vointikeskuksen perustamiseen Jyväskylään

- 358 Paavilainen ym.: Määrärahasta kuntien kulttuuritoiminnan päävirkojen lisäämiseen
- 359 Paavilainen ym.: Huippu-urheilun tutkimuskeskuksen perustamisesta Jyväskylään liikuntatieteellisen tiedekunnan yhteyteen
- 360 Paloheimo ym.: Tekniikan filosofian professuurin perustamisesta
- 361 Paloheimo ym.: Tulevaisuuden tutkimuksen professuurin perustamisesta
- 362 Pekkarinen: Määrärahasta rauhan- ja kansainvälisyyskasvatuksen professuurin perustamiseen Jyväskylän yliopistoon
- 363 Pekkarinen: Huippu-urheilun tutkimuskeskuksen perustamisesta Jyväskylän liikuntatieteellisen tiedekunnan yhteyteen
- 364 Pekkarinen: Jämsän terveydenhuolto-oppilaitoksen rakentamisesta
- 365 Pekkarinen: Piispalan leiri- ja kurssikeskuksen rakentamisen rahoituksen turvaamisesta
- 366 Pekkarinen: Sosiaalialan koulutuksen kehittämistä Keuruulla
- 367 Pohjanoksa ym.: Pitsi-instituutin perustamisesta Raumalle
- 368 Pohjanoksa ym.: Kiikoisten kotiseutumuseoalueen kehittämistä
- 369 Pohjanoksa ym.: Opinto-ohjauksen määrän lisäämisestä yläasteella
- 370 Pohjanoksa ym.: Noormarkun ala-asteen saneeraamisesta
- 371 Pohjanoksa ym.: Kiikoisten koulukeskuksen rakentamisesta
- 372 Pohjanoksa ym.: Ammattikorkeakoulun perustamisesta Raumalle
- 373 Pokka: Opintotukijärjestelmän kehittämistä kehitysalueiden paluumuuton lisäämiseksi
- 374 Pulliainen: Metsäntutkimusyksikön perustamisesta Oulun yliopistoon
- 375 Pulliainen: Kouluhallituksen ja ammatikasvatushallituksen yhdistämisestä
- 376 Puska ym.: Tiedepuiston perustamisesta Joensuun yliopistoon
- 377 Rajamäki ym.: Ammattikoulutusta koskevan suunnittelujärjestelmän kehittämisestä
- 378 Rajamäki ym.: Amatillisten oppilaitosten opiskelijoiden opintososiaalisten etujen parantamisesta
- 379 Rauramo ym.: Peruskoulujen ja lukioiden rakentamislupien lisäämisestä Uudellamaalla
- 380 Renko ym.: Oulunsalon taidekoulun saattamisesta valtionavun piiriin
- 381 Renko ym.: Määrärahasta terveydenhuoltoalan opetuksen voimavarojen lisäämiseen
- 382 Renko ym.: Määrärahasta keskiasteen oppilaitosten rakentamisen ja saneerauksen tehostamiseen
- 383 Renko ym.: Opintotuen myöntämisestä kotonaan asuville yli 18-vuotiaille opiskelijoille
- 384 Renko ym.: Lukion saamisesta Rantsilaan
- 385 Renko ym.: Oulun lyseon muuttamisesta taidelukioksi
- 386 Renko ym.: Peruskoulu- ja lukio-opetuksen sisällöllisestä uudistamisesta
- 387 Renko ym.: Määrärahasta kokouspalkkioiden maksamiseen korkeakoulujen hallintoelimissä toimiville opiskelijoille
- 388 Renko ym.: Taideteollisen alan koulutuksen käynnistämisestä Oulun yliopistossa
- 389 Renko ym.: Määrärahasta naistutkimuksen tehostamiseen korkeakouluissa
- 390 Renko ym.: Ylioppilaskirjoitusten jakamisesta osatutkinnoiksi
- 391 Renlund ym.: Nuorisoseurojen tilojen kunnostamiseen osoitettavien määrärahojen lisäämisestä
- 392 Riihijärvi ym.: Opintososiaalisten etujen myöntämisestä teknillisten opistojen ylioppilaslinjojen pakollisen työharjoittelun ajaksi
- 393 Rinne: Ympäristökasvatuksen lisäämisestä kouluissa
- 394 Rinne: Ympäristöteknologiaan keskittyvän teknillisen korkeakoulun perustamisesta Poriin
- 395 T. Roos ym.: Satakunnan käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen perustamisesta Nakkilaan
- 396 T. Roos ym.: Amatillisten oppilaitosten oppilaiden koulukuljetusten järjestämisestä
- 397 T. Roos ym.: Määrärahasta opintorahan perusosan korottamiseen

- 398 T. Roos ym.: Koulutusvaikutusten selvittämisestä hallituksen esityksissä
- 399 Rusanen: Mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen perustamisesta Mikkeliin
- 400 Ryynänen ym.: Määrärahasta Tiedekauppa ry:n toiminnan tukemiseen
- 401 Ryynänen ym.: Majoituksessa olevien lukiolaisten ja ammattikoululaisten viikonloppumatkojen kustannusten korvaamisesta
- 402 Ryynänen ym.: Koulurakennusten peruskorjaamiseen haja-asutusalueilla tarvittavista määrärahoista
- 403 Ryynänen ym.: Määrärahasta opettajien täydennyskoulutuksen turvaamiseen
- 404 Saapunki: Urheiluseurojen toiminnan tukemisesta
- 405 Saapunki: Kansanopistojen toimintaedellytysten turvaamisesta
- 406 Saastamoinen: Toimenpiteistä peruskoulujen tukiopetuksen tehostamiseksi
- 407 Savela ym.: Ammattikoulutuksen erityisopetuksen vakinaistamisesta Oulun läänissä
- 408 Savolainen ym.: Viittomakielen aseman virallistamisesta
- 409 Siuruainen ym.: Peruskoulun oppilaiden koulukuljetuksen parantamisesta
- 410 Siuruainen ym.: Opiskelijoiden kansainvälisten vaihto-ohjelmien laajentamisesta
- 411 Siuruainen ym.: Määrärahasta Oulun yliopiston VII rakennusvaiheen toteuttamiseen
- 412 Siuruainen ym.: Oulun yliopiston kehittämistä kansainväliseksi yliopistoksi
- 413 Tykkyläinen ym.: Rautalammin Peuran museon saattamisesta lakimääräisen valtionosuuden piiriin
- 414 Tykkyläinen ym.: Karttulan Pihkainmäen ala-asteen koulun rakentamisesta
- 415 Uosukainen ym.: Määrärahasta Finland Festivals ry:n toiminnan tukemiseen
- 416 Uosukainen ym.: Määrärahasta tanssitaiteen tukemiseen
- 417 Uosukainen ym.: Määrärahasta Suomen Teatteriliitto ry:n uusien toimitilojen hankkimiseen
- 418 Urpilainen ym.: Kunnalliseen liikunta-toimeen tarkoitettujen määrärahojen lisäämisestä
- 419 Urpilainen ym.: Kunnalliseen nuorisotyöhön tarkoitettujen määrärahojen lisäämisestä
- 420 Urpilainen ym.: Lääkäreiden poikkeuskoulutuksen aloittamisesta Seinäjoella ja Kokkolassa
- 421 Vastamäki: Keskiasteen koulutuksen ja korkeakoulujen yhteishakumenettelyn kehittämistä
- 422 Wasz-Höckert: Ammattialakohtaisten rauhanliikkeiden toiminnan tukemisesta
- 423 Wasz-Höckert ym.: Espanjassa asuvien suomalaisten lasten koulunkäynnin järjestämisestä
- 424 Wasz-Höckert: Professorin virkojen perustamisesta Helsingin yliopistoon lääketieteellisen perustutkimuksen lisäämiseksi
- 425 Vihriälä ym.: Seurantalomuseon perustamisesta Laihialle
- 426 Vihriälä ym.: Maatalous- ja elintarviketieteellisen tiedekunnan perustamisesta Seinäjoelle
- 427 Vihriälä ym.: Valtionosuuden lisäämisestä kuntien nuorisotyöhön
- 428 Vihriälä ym.: Lääketieteellisen tiedekunnan perustamisesta Seinäjoelle
- 429 Vistbacka ym.: Opiskelijoiden opintotuen lisäämisestä
- 430 Vistbacka ym.: Ala-asteen oppilaiden koulukyydin kilometrirajan alentamisesta
- 431 Vuoristo ym.: Rauman kulttuurikesä-tapahtumien tuen lisäämisestä
- 432 Vuoristo ym.: Nuorten ohjaamisesta metallialan koulutukseen
- 433 Väistö ym.: Ilomantsin, Tuupovaaran ja Suomussalmen karjalaiskylien kehittämistoimenpiteistä
- 434 Väistö ym.: Määrärahasta metsätieteiden jatkokoulutuskeskuksen perustamiseen Joensuuhun
- 435 Väänänen ym.: Läänien taidetoimikunnille myönnettävän tuen korottamisesta
- 436 Väänänen ym.: Yksityisten ammattioppilaitosten perustamiskustannuksiin myönnettävän valtionavun lisäämisestä
- 437 Väänänen ym.: Ns. jälkirahoitteisten oppilaitosrakennushankkeitten viranomaiskäsittelyn nopeuttamisesta
- 438 Väänänen ym.: Ammatillisten oppilaitosten oppilasvalinnan kehittämistä

439 Väänänen: Uudenmaan peruskoulujen ja lukioitten rakentamislupien lisäämisestä

9) Toivomusaloitteet n:ot 440—508 s. 1450

440 Anttila: Lampaanlihan tuotannon lisäämisestä

441 Anttila ym.: Suomalaisen lampaanviljan jatkojalostuksen tukemisesta

442 Anttila: Ypäjän hevosjalostuksen tutkimusaseman toimintaedellytysten parantamisesta

443 Anttila ym.: Hirvivahinkojen ehkäisemisen tehostamiseksi tarvittavista toimenpiteistä

444 Apukka: Lisäyksestä vuoden 1989 tuloja menoarvioon metsänparannusvarojen riittävyyden turvaamiseksi Lapissa

445 Astala ym.: Metsäpoliittisen ohjelman "Metsäluonto 2000" laatimisesta

446 Hacklin ym.: Valtakunnallisen metsä-museon sijoittamisesta Jämsänkoskelle

447 Heikkinen ym.: Taimitarhatuotannon aloittamisesta Kuhmossa

448 Huuhtanen ym.: Maidontuotannon kiintiöjärjestelmän kehittämisestä aluepoliittisilla erityisalueilla

449 Ikonen: Nuorten viljelijöiden tukitoimenpiteiden tehostamisesta

450 Ikonen ym.: Maaseutuelinkeinolain mukaisten hakemusten käsittelystä

451 Ikonen ym.: Maatalouden vesiensuojelulainojen ja -avustusten myöntämisperusteista

452 Ikonen: Maaseudun pienimuotoisen yritystoiminnan edistämisestä Keski-Suomessa

453 Juhantalo ym.: Kotieläintuotannon kehittämisedellytysten palauttamisesta

454 Juhantalo ym.: Metsänparannustoiminnan tehostamisesta

455 Kankaanniemi ym.: Maidon tuotantorajoitusten poistamisesta Keski-Suomessa

456 Kankaanniemi: Metsäntutkimusaseman perustamisesta Multialle

457 Kietäväinen ym.: Maatalouden alueellisten hintapolitiittisten rajojen uudelleen määrittelemisestä

458 Kietäväinen ym.: Maatilatalouden ja maaseudun pienimuotoisen yritystoiminnan tuen lisäämisestä

459 Kietäväinen ym.: Metsätalouden kehitysedellytysten parantamisesta

460 Koistinen ym.: Maatalouspoliittisen lainsäädännön tarkistamisesta Kainuun sekä Pohjois- ja Itä-Suomen osalta

461 Koistinen ym.: Maaseutuneuvonnan toimintaedellytysten parantamisesta

462 Koistinen ym.: Määrärahasta piirikonsulentin viran perustamiseen Kainuun kalatalouspiiriin

463 Koistinen ym.: Maaseudun ammatillisen kurssitoiminnan edellytysten yhtenäistämistä

464 Koistinen ym.: Mehiläistalouden toiminnan turvaamisesta Kainuussa

465 Koistinen ym.: Maatalouden sääpalvelutoiminnan turvaamisesta Itä-Suomen alueella

466 Kokko: Vainikkalan viljavaraston vastaanotto- ja kuivatuslaitteiden parantamisesta

467 Kokko ym.: Toimenpiteistä maatalouslomittajien koulutuksen lisäämiseksi

468 Korkia-Aho: Vetelin metsäkoulun uusien toimitilojen rakentamisesta

469 Korkia-Aho: Turkistarhauselinkeinon tuen lisäämisestä

470 Kortessalmi ym.: Maidontuotantokiintiöiden poistamisesta Pohjois- ja Itä-Suomesta sekä Suomenselän alueelta

471 Kortessalmi ym.: Pellonraivauskiellon poistamisesta rakennusavustusalueilta

472 Kortessalmi ym.: Metsänparannustoimenpiteiden rahoitustuen lisäämisestä

473 Kortessalmi ym.: Määrärahasta metsien salaoitusmenetelmän kehitystyöhön ja koelutoimintaan

474 Lehtosaari ym.: Metsänparannustoimenpiteisiin osoitettavan tuen lisäämisestä

475 Lehtosaari ym.: Valtakunnallisen metsä-museon rakentamisesta Punkaharjulle

476 Malm ym.: Ympäristöneuvojien palkkaamisesta maanviljelysseuroihin

477 Mattila ym.: Siiponjoen perkauksesta

478 Mäkipää ym.: Maitotaloustuotteiden käyttöä edistävän valistustoiminnan tehostamisesta

479 Männistö ym.: Maaseutupolitiikan suunnittelumalli ja kehittämisstrategia-hankkeen rahoittamisesta

480 Pekkarinen: Tuotannosta luopuvien maidontuottajien kiintiöiden palauttamisesta viljelijöille Keski-Suomessa

481 Pekkarinen: Metsänparannusvarojen lisäämisestä

482 Puska: Puutarhamarjojen saattamisesta varastointikorvauksen piiriin

483 Renko ym.: Maatalouslomittajakoulutuksen kehittämisestä

484 Renko ym.: Maatilatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden tehostamisesta

485 Riihijärvi ym.: Määrärahasta marjantutkimusaseman perustamiseen Suonenjoelle

486 Rinne: Marjanviljelyn aloittamisesta Satakunnan turvesoilla

487 Rinne: Havupuiden siemenpankin perustamisesta

488 Ryyänen ym.: Lammastalousneuvonnan kehittämisestä

489 Ryyänen ym.: Maatilalainojen myöntämisestä kanaloiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen

490 Saapunki: Maataloustuotteiden rahti- ja tuotantokustannusten tasaamisesta Pohjois- ja Itä-Suomessa

491 Saari ym.: Lisäyksestä vuoden 1989 tulo- ja menoarvioon metsänparannusvaroihin Metsä 2000 -ohjelman edellyttämälle tasolle

492 Sarapää ym.: Toimenpiteistä Lapin maatalouden edellytysten turvaamiseksi

493 Siuruainen ym.: Uutta poronhoitolakia koskevan esityksen antamisesta

494 Siuruainen ym.: Määrärahasta liitännäiselinkeinoneuvojan toimen perustamiseen Oulun Maatalouskeskukseen

495 Siuruainen ym.: Pellonraivausmaksun poistamisesta Pohjois- ja Itä-Suomen pien-tiloilta

496 Siuruainen ym.: Maidontuotantokiintiöiden lisäämisestä Pohjois- ja Itä-Suomen maataloilla

497 Säilynoja ym.: Elintarvikehuollon suunnitelmallisuuden kehittämisestä syrjäseutujen maa- ja metsätalouden jatkumisen turvaamiseksi

498 Tenhiälä: Rypsin viljelyalan laajentamisesta

499 Urpilainen ym.: Kannuksen Turkistalouden tutkimusaseman henkilöstön lisäämisestä

500 Westerlund ym.: Maatilatalouden kehittämisrahaston varojen lisäämisestä

501 Vihriälä ym.: Purmonjoen järjestelytöiden aloittamisesta

502 Vihriälä ym.: Maatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden tukemisesta

503 Vihriälä ym.: Turkistalousneuvojan palkkaamisesta eräisiin Pohjanmaan kuntiin

504 Vistbacka ym.: Maatalouden luopumiseläkkeen korottamisesta

505 Vähäkangas ym.: Raahen kalasataman täydennysrakentamisesta

506 Vähäkangas ym.: Liminkaojan täydennysperkauksesta Pyhäjoen kunnassa

507 Väistö ym.: Kotieläintuotannon elvyttämisestä Pohjois-Karjalassa

508 Väänänen ym.: Neuvontavirkojen perustamisesta Uudenmaan Maatalouskeskukseen

10) Toivomusaloitteet n:ot 509—633 s. 1450

509 Ala-Harja ym.: Haja-asutusalueilla toimivien monipalveluavustajien tarpeen selvittämisestä

510 Ala-Harja ym.: Osapäivätyön ja osaeläkkeen yhteensovittamisesta julkisella sektorilla

511 Alaranta ym.: Naprapatiahoidon sisällyttämisestä sairausvakuutusjärjestelmän piiriin

512 Alaranta ym.: Valtakunnallisen vammaisiamiehen viran perustamisesta

513 Alaranta ym.: Pienyrittäjien lomaoikeuden kehittämisestä

514 Alho ym.: Määrärahasta sosiaalipalvelujen turvaamiseen Uudellamaalla

515 Almgren ym.: Päihdeongelmaisten kohtelun parantamisesta sairausvakuutusjärjestelmässä

516 Andersson ym.: Yhtenäisen perustoimeentuloturvajärjestelmän luomisesta

517 Anttila ym.: Kansaneläkkeiden sitomisesta TEL-indeksiin

- 518 Anttila ym.: Kelan asumistuen korottamisesta yleisen asumistuen tasolle
- 519 Anttila ym.: Avioliiton rinnastamisesta avioliittoon sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä
- 520 Apukka ym.: Lapin turkistarhaajien saattamisesta lomitussjärjestelmän piiriin
- 521 Elo ym.: Rintamalisän korottamisesta kansaneläkkeen pohjaosan tasolle
- 522 Fred ym.: Toimenpiteistä miesten isyys- ja vanhempainlomien käytön lisäämiseksi
- 523 Fred ym.: Esityksen antamisesta korotetun elinkoron maksamisesta rintamaveteraaneille
- 524 Fred ym.: Luottamushenkilöiden eläkeoikeuden laajentamisesta valtion maksamiin palkkioihin
- 525 Fred ym.: Tasa-arvon toteutumista koskevien tilastojen kehittämisestä
- 526 Fred ym.: Varusmiesten kotiuttamisrahan korottamisesta
- 527 Gustafsson ym.: Työttömyys-, sairaus- ja äitiyspäivärahojen korottamisesta
- 528 Helle ym.: Sosiaalietuuksien yhteensovittamisessa esiintyneiden epäkohtien korjaamisesta
- 529 Hilpelä: Kotona tehtävän työn määrän ja arvon selvittämisestä
- 530 Hurskainen-Leppänen ym.: Toimeentuloturvan parantamisesta
- 531 Hurskainen-Leppänen ym.: Päivähoitopaikan turvaamisesta alle kouluikäisille lapsille
- 532 Hurskainen-Leppänen ym.: Sosiaalityöntekijöiden koulutuksen lisäämisestä ja kehittämisestä
- 533 Häkämies: Kotkan nimeämisestä päivähoidon kokeilukunnaksi
- 534 Hämäläinen ym.: Perustoimeentuloturvaudistuksen toteuttamisesta
- 535 Ikonen ym.: Freelancetyötä tekevien äitiyspäivärahan laskentaperusteista
- 536 Ikonen ym.: Hoitovapaan järjestämisestä avohoidossa hoidettavien hoitajille
- 537 Ikonen ym.: Ruoan kotona tapahtuvan valmistamisen sosiaalisen merkityksen tehostamisesta
- 538 Jokinen ym.: Sairaalan lapsen hoitotuen myöntämisperusteiden tarkentamisesta
- 539 Jokinen ym.: Kansainvälisen naistenpäivän saamisesta palkalliseksi vapaapäiväksi
- 540 Jouppila ym.: Rintamaveteraanien eläketurvan parantamisesta
- 541 Juhantalo ym.: Lasten kotihoidon tuen kehittämisestä
- 542 Jätteenmäki ym.: Pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kehittämisestä
- 543 Jätteenmäki ym.: Turkistarhaajien saattamisesta maatalousyrittäjien vuosilomajärjestelmän piiriin
- 544 Jätteenmäki ym.: Sotaveteraanien puolisoitten kuntoutustoiminnan kehittämisestä
- 545 Kankaanniemi: Eläkeindeksien yhtenäistamisestä
- 546 Kauppinen ym.: Mikkelin läänin saamisesta etätyöskentelyn erityistuki- ja koulutusalueeksi
- 547 Kauppinen ym.: Naisvaltaisten pientyöpaikkojen työvoimakustannusten tasaamisesta
- 548 Kietäväinen ym.: Pienituloisten eläkeläisten aseman parantamisesta
- 549 Kohijoki ym.: Ylimääräisen rintamalisän korottamisesta
- 550 Kohijoki ym.: Määrärahaa Satakunnan Sotaveteraanipiiri ry:lle Suomen Sotaveteraaniliiton kesäpäivien järjestämistä varten vuonna 1990 Porissa
- 551 Koistinen ym.: Pienyrittäjien lomitussjärjestelmän kehittämisestä
- 552 Koistinen ym.: Sotainvalidien puolisoitten kuntoutuksen järjestämisestä
- 553 Koistinen ym.: Rintamapalvelustunnuksen antamisesta sotien 1939—1945 aikana kotona työskennelleille naisille
- 554 Korkia-Aho: Työeläkkeen lapsikortituksen asemasta eläkkeiden yhteensovituksessa
- 555 Kortessalmi ym.: Määrärahaa Jyväskylän Kuokkalan alueelle tulevan etätyöskentelyn kokeilutoimintaan
- 556 Kortessalmi ym.: Työllisyyslain työllistämismääräyksen toteuttamisesta Oulun läänin ja Lapin läänin alueella
- 557 Kärhä ym.: Vammaistietopankin perustamisesta

- 558 Laaksonen ym.: Satakunnan työsuojelupiirin perustamisesta
- 559 Laaksonen ym.: Sapattivapaajärjestelmän toteuttamisesta
- 560 P. Lahtinen ym.: Sotilasvammalain mukaisiin etuuksiin oikeuttavan haittaasteen alentamisesta
- 561 P. Leppänen: Sosiaaliturvajärjestelmän yhdenmukaistamisesta
- 562 Majjala ym.: Ylimääräisen rintamalisän korottamisesta
- 563 Mattila ym.: Suonkunnostustyön palauttamisesta työllistämismallin soveltamiseksi piiriin
- 564 Moilanen ym.: Tulojen laskentatavan yhtenäistämistä erilaisia maksuja määrättäessä ja tukia myönnettäessä
- 565 Moilanen ym.: Äitiysavustuksen myöntämisestä adoptiovanhemmille
- 566 Moilanen ym.: Lapsilisäjärjestelmän kehittämisestä
- 567 Moilanen ym.: Lapsilisien maksamisesta suomalaisten lähetyks- ja kehitysyhteistyöntekijöiden lapsille
- 568 Moilanen ym.: Kotihoidon tuen korottamisesta ja sen kehittämisestä hoitopalkaksi
- 569 Moilanen ym.: Vapaaehtoisjärjestöjen käyttämisestä vanhusten ja vammaisten kotipalvelussa
- 570 Moilanen ym.: Taksinkuljettajien avustaman vanhusten avohoitopalvelun kokeilusta
- 571 Moilanen ym.: Uudenmaan läänin vanhustenhuollon palvelujen kehittämisestä
- 572 Moilanen ym.: Vähäisen osa-aikatyön mahdollistamisesta työttömyyspäivärahan alenematta
- 573 Mäkelä ym.: Perhehoitajalainsäädännön aikaansaamisesta
- 574 Mäkelä ym.: Perhepäivähoitajille maksettavien kulukorvausten korottamisesta
- 575 Mäkelä ym.: Perhehoitoon sijoitettujen lasten sairausvakuutuskorttien käyttöoikeudesta
- 576 Mäkelä ym.: Määrärahaa nuorten oman yrittäjätoiminnan ja työyhteisöjen tukemiseen
- 577 Mäkelä ym.: Määrärahaa henkilökohtaisten avustajien palkkaamiseen vaikeavammaisille
- 578 Mäkelä ym.: Määrärahaa vammaisten kuntoutukseen ja suojatyöpaikkojen perustamiseen
- 579 Mäkelä ym.: Määrärahaa selkokielen sanomalehden ja ohjelmatuotannon aikaansaamiseen
- 580 Mäkelä ym.: Multian vanhainkodin laajentamisesta
- 581 Mäkelä ym.: Määräaikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä olevien oikeudesta osallistua työllisyyskursseille
- 582 Mäkelä ym.: Veteraanitunnushakemusten käsittelyn nopeuttamisesta
- 583 Mäkelä ym.: Määrärahaa rintamaveteraanien maksuttoman matkustusoikeuden järjestämiseen yleisissä kulkuneuvoissa
- 584 Mäkelä ym.: Määrärahaa työvoimatoimiston myötävaikutuksesta muuttaneiden saamiseksi työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi annettavan avustuksen piiriin
- 585 Männistö ym.: Eläkesäätiöiden eläkkeiden ja etuuksien maksamisen turvaamisesta työnantajan konkurssitapauksissa
- 586 Nordman ym.: Vanhempainrahajärjestelmän parantamisesta
- 587 Nyby ym.: Lasten ja nuorten tulotason arvioimiseen liittyvien epäkohtien korjaamisesta vakuutusjärjestelmässä
- 588 Paakkinen ym.: Varhaislapsuuden tutkimukseen osoitettujen resurssien lisäämisestä
- 589 Paavilainen ym.: Määrärahaa työllistämistoimien valtionosuuksien maksamiseen kunnille ja yksityissektorille
- 590 Pohjola ym.: Sotainvalidien puolisoitten kuntoutustoiminnan laajentamisesta
- 591 Pokka ym.: Pienyrittäjien sosiaaliturvan parantamisesta
- 592 Pokka ym.: Perhe-eläkejärjestelmän kehittämisestä avioerotapauksissa
- 593 Puisto ym.: Kotihoidon tuen perusteella hoitajina toimivien vuosiloma- ja eläkeoikeuden järjestämisestä
- 594 Puisto ym.: Valtakunnallisten lastensuojelujärjestöjen avohuollollisen lastensuojelutyön saattamisesta SVOL:n alaiseksi toiminnaksi

595 Rajamäki ym.: Hyperkolesterolemian hoidossa käytettävien lääkkeiden saattamisesta sairausvakuutuksen piiriin

596 Rajamäki ym.: Pienyrittäjien vuosilomajärjestelmän kehittämisestä

597 Rajamäki ym.: Vuosiloman ja ylitöiden määrätymisperusteiden muuttamisesta

598 Rajamäki ym.: Vuorotyöntekijöiden lastenhoitopalvelujen kehittämisestä

599 Renko ym.: Vuorotyössä olevien vanhempien lastenhoidon järjestämisestä

600 Rinne: Työllisyyden parantamisesta Vammalan seudulla

601 Rinne: Työllisyyden parantamisesta Rauman seudulla

602 Rinne: Ikaalisten työvoimatoimiston muuttamisesta monipalvelutoimistoksi

603 Rinne: Työllisyshallinnon palvelujen parantamisesta Satakunnassa

604 Rinne: Pääkaupunkiseudun työpaikkojen ohjaamisesta Satakuntaan

605 Rinne: Nuorten pitkäaikaistyöttömyyden poistamisesta

606 Rinne: Pienten lasten vanhemmille tarjottujen tukikeskusten perustamisesta

607 Rynänen ym.: Perhehuollon kehittämiseksi tarvittavista toimenpiteistä

608 Rynänen ym.: Vanhusten kotihoidon kehittämiseksi tarvittavista toimenpiteistä

609 Siuruainen ym.: Määrärahasta Raja-seutuliiton toiminnan tukemiseksi

610 Siuruainen ym.: Kansaneläkeuudistuksen IV vaiheen toteuttamisesta

611 Stenius-Kaukonen ym.: Tapaturma- ja Sairausinvalidien Liiton lomakodin toiminnan tukemisesta

612 Säilynoja ym.: Yhtenäisen perustoimeentuloturvan aikaansaamisesta

613 Taina ym.: Asumistukilain mukaisten etujen myöntämisestä opiskelijoille

614 Taina ym.: Toimenpiteistä opiskelijoiden sairausvakuutusetuksien parantamiseksi

615 Valli ym.: Maatalousyrittäjän sukupolvenvaihdosjärjestelmän saattamisesta vastaamaan maatalouden elinkeinorakennetta

616 Wasz-Höckert ym.: Sairausvakuutusrahaston kuntoutukseen tarkoitettujen varojen lisäämisestä

617 Vihriälä ym.: Työvoimatoimiston perustamisesta Ilmajolle

618 Vihriälä ym.: Kotona pientä lasta hoitavan sosiaaliturvan parantamisesta

619 Vistbacka ym.: Työttömyyspäivärahan maksamisesta täysimääräisenä vähäistä osaaikatyötä tekeville

620 Vistbacka ym.: Määrärahasta sotainvalidien ja -veteraanien puolisojen kuntoutukseen

621 Vistbacka ym.: Kotirintamalla palveluiden naisten saamisesta veteraanietuisuuskseen piiriin

622 Vistbacka ym.: Eläkkeiden indeksitarkistusten yhtenäistämisestä

623 Vistbacka ym.: Maatalouden sijaisapulomittajien saamisesta valtionavun piiriin

624 Vistbacka ym.: Kotona asuvien vanhusien turvallisuuden lisäämisestä hälytysjärjestelmin

625 Vistbacka ym.: Ottovanhempien saamisesta äitiysavustuksen piiriin

626 Vistbacka ym.: Perhepoliittisten tukimuotojen kehittämisestä

627 Vuoristo ym.: Vitamiini- ja hivenaineiden saamisesta sairausvakuutuskorvauksen piiriin

628 Vuoristo ym.: Kупpaushoidon saamisesta sairausvakuutuskorvauksen piiriin

629 Vuoristo ym.: Hierontahoidon saamisesta sairausvakuutuskorvauksen piiriin

630 Vuoristo ym.: Toimenpiteistä nuorten tasapainoisen henkisen kasvun turvaamiseksi

631 Väistö ym.: Viljelijäperheiden lasten päivähoitopalvelujen ja kotihoidon tuen kehittämisestä

632 Väistö ym.: Alueellisten työttömyysrojen supistamisesta Pielisen Karjalan alueella

633 Väistö ym.: Työvoimatoimistojen perustamisesta Kesälahdelle, Kiihtelysvaaraan, Rääkkylään ja Valtimolle

11) Toivomusaloitteet n:ot 634—738 s. 1450

634 E. Aho ym.: Maantien n:o 775 (Himanka—Viitasaari) luokituksen muuttamisesta

- 635 R. Aho ym.: Porin pohjoisen satamatien rakentamisesta
- 636 Ala-Harja ym.: Kantatien n:o 64 (Jalasjärvi—Seinäjäki—Vaasa) itäisen ohikulkutien rakentamisesta Seinäjoella
- 637 Alaranta ym.: Merijärven postikonttorin aukioloajan jatkamisesta
- 638 Almgren ym.: Ns. Baltlink-toiminnan aloittamisesta Kotkan ja Haminan satamissa
- 639 Anttila: Erillisrahoituksen suuntaamisesta Etelä-Suomen päätieverkon kehittämiseen
- 640 Apukka ym.: Lisäyksestä vuoden 1989 tulo- ja menoarvioon TVL:n Lapin piirin tiestön rakentamiseen ja parantamiseen
- 641 Apukka: Torvisen—Luoston maantien rakentamisesta
- 642 Apukka ym.: Sattasen—Rajalan maantien liikenneturvallisuuden parantamisesta
- 643 Astala: Rannikkomme matkustajalaiva- ja vesibussitoiminnan kehittämistä
- 644 Dromberg ym.: Martinlaakson radan jatkamisesta
- 645 Elo ym.: Määrärahasta Satakunnan tiepiiriin perustamiseen
- 646 Elo ym.: Määrärahasta valtatie n:o 2 liikennejärjestelyihin Nakkilassa
- 647 Elo ym.: Määrärahasta Hyvelän ja Söörmarkun välisen tien peruskorjauksen aloittamiseen
- 648 Elo ym.: Määrärahasta Merikarvian—Träskvikin maantien perusparantamiseen
- 649 Elo ym.: Luvian Korven liittymien valaisemisesta valtatiellä n:o 8
- 650 Elo ym.: Ruotsin televisio-ohjelman näkyvyysalueen laajentamisesta Satakuntaan
- 651 Fred ym.: Vähäliikenteisten ratojen liikenteen lopettamissuunnitelmien saattamisesta eduskunnan päätettäväksi
- 652 Gustafsson ym.: Helsingin—Tampereen erikoisnopean junayhteyden toteuttamisesta
- 653 Heikkinen ym.: TVL:n Kainuun piiriin tiemäärärahojen lisäämisestä
- 654 Heikkinen ym.: Piippolan—Kestilän—Vaalán—Puolangan—Taivalkosken—Kuusamon maantien peruskorjauksesta
- 655 Hurskainen-Leppänen ym.: Linja-autoliikenteen tukemisesta
- 656 Huuhtanen ym.: Kalasataman rakentamisesta Vesannon Hietarantaan
- 657 Ikonen: Haapamäen rautatieyhteyksien parantamisesta
- 658 Jansson: Kauppamerenkulun toiminnan turvaamisesta
- 659 Kankaanniemi: Katsastusaseman saamisesta Joutsaan
- 660 Kankaanniemi: Paikallistiekustannusten siirtämisestä valtiolle
- 661 Kietäväinen ym.: Vaarallisten aineiden kuljettamisesta Saimaalla
- 662 Kietäväinen ym.: TVL:n Mikkelin piirin tiestön parantamisesta
- 663 Kohijoki ym.: Maantien n:o 211 peruskorjauksesta välillä Säkö—Virttaa
- 664 Kohijoki ym.: Säkylän tiemestaripiiriin säilyttämisestä
- 665 Kohijoki ym.: Rauman satamaan johtavan meriväylän syventämistä koskevien suunnitelmien jouduttamisesta
- 666 Kohijoki ym.: Valtion ilmailualan koulutuskeskuksen perustamisesta Poriin
- 667 Kärhä: Määrärahasta Klaukkalan keskustan liikennesuunnitelman toteuttamiseen
- 668 Kääriäinen ym.: Suunnitellun Savon kanavan vaikutus selvityksen jatkamisesta
- 669 Kääriäinen ym.: Postin palvelujen säilymisen turvaamisesta
- 670 Laaksonen ym.: Selkämeren nippuinausväylän parantamisesta
- 671 P. Lahtinen ym.: TVL:n Hämeen piirille myönnettävästä lisärahoituksesta
- 672 Lamminen ym.: Valtatie n:o 11 perusparantamisesta välillä Kaasmarkku—Jylhämaa
- 673 Lamminen ym.: Valtatie n:o 23 ja vanhan Vaasantien risteysjärjestelyjen toteuttamisesta Noormarkussa
- 674 Lax ym.: Yhteiskunnallisten tavoitteiden huomioon ottamisesta tiemäärärahoja jaettaessa
- 675 Lax ym.: Loviisan sataman saamisesta palvelemaan Baltlink-yhteyttä
- 676 Lehtosaari ym.: Päätieverkkoa alemmantasoisien tieverkon rakentamis- ja kunnossapitotason turvaamisesta

- 677 Lehtosaari ym.: Junavuorojen säilyttämisestä Savonlinnan talousalueella
- 678 Lehtosaari ym.: Kerimäen kirkkorannan kunnostussuunnitelman toteuttamisesta
- 679 Maijala ym.: Joukkoliikenteen tukemisesta haja-asutusalueiden peruspalvelutason turvaamiseksi
- 680 Malm ym.: Määrärahoista haja-asutusalueiden tiestön peruskorjaukseen
- 681 Mattila ym.: Määrärahasta TVL:n Keski-Pohjanmaan piirin tiestön peruskorjaukseen
- 682 Mattila: Ylivieskan lentokentän lunastamisesta valtiolle
- 683 Mattila: Vammaisten tekstipuhelujen välitysmaksujen alentamisesta
- 684 Melin ym.: Erikoispostimerkkien julkaisemisesta presidenteistämme Svinhufvud ja Ryti
- 685 Metsämäki ym.: Rantaradan sähköistämisestä välillä Kirkkonummi—Turku
- 686 Moilanen ym.: Vammaisten liikkumisen helpottamisesta joukkoliikennevälineissä
- 687 Mäkelä ym.: Määrärahasta Syvälahden—Lohilahden tien kunnostamiseen Keski-Suomessa
- 688 Mäkelä ym.: Kumpulan yksityistien muuttamisesta paikallistieksi Kyyjärvellä
- 689 Mäkelä ym.: Määrärahasta Kärkistensalmen ylikulkusillan rakentamiseen Korpi-
lahdella
- 690 Mäkelä ym.: Määrärahasta lossiyhteyden järjestämiseen Kuhmoisten Haukkasalo-
on
- 691 Mäkelä ym.: Määrärahasta rautatieliikenteen jatkamiseen vähäliikenteisillä rata-
osuuksilla
- 692 Mäkelä ym.: Vammaisten normaalin liikkumisen turvaamisesta julkisissa kulku-
neuvoissa
- 693 Mäkelä ym.: Järvi-Suomen päävesistöt yhdistävän vesitieverkoston rakentamisesta
- 694 Mäkelä ym.: Tekstipuhelujen välitysmaksujen alentamisesta
- 695 Mäkelä ym.: Multian siirtämisestä Jyväskylän puhelinverkoryhmään
- 696 Männistö: Luotsipiirin hallinnollisen toimipisteen saamisesta Kuopioon
- 697 Nieminen ym.: Valtatien n:o 2 parantamisesta väleillä Pori—Nakkila ja Olkkala—
Karkkila sekä Forssassa
- 698 Nieminen ym.: Auran—Tampereen kantatien n:o 41 muuttamisesta valtatieksi
- 699 Nieminen ym.: Määrärahasta Suoden-
niemen—Kilvakkalan maantien perusparantamiseen
- 700 Nieminen ym.: Määrärahasta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Suodenniemen keskusta
- 701 Paavilainen ym.: Tampereen—Jyväskylän—Pieksämäen radan sähköistämisestä
- 702 Paavilainen ym.: Jyväskylän lentokentän toimintaedellytysten parantamisesta
- 703 Pekkarinen: Määrärahasta Keski-Suomen tiestön parantamiseen
- 704 Pekkarinen: Maantien n:o 625 perusparantamisesta välillä Uurainen—Kintaus
- 705 Pekkarinen: Maantien n:o 637 perusparantamisesta välillä Kuusa—Tankolampi
- 706 Pekkarinen: Maantien n:o 646 perusparantamisesta välillä Kivijärvi—Yläpää
- 707 Pekkarinen: Maantien n:o 775 (Himanka—Viitasaari) perusparantamisesta
- 708 Pekkarinen: Kinnulan ja Perhon välisen maantieosuuden perusparantamisesta
- 709 Pekkarinen: Autokatsastusaseman perustamisesta Joutsaan
- 710 Pekkarinen: Haapamäen ja Jyväskylän välisen rataosuuden perusparantamisesta
- 711 Pohjanoksa ym.: Lielahden—Kokemäen—Porin/Rauman rataosien perusparantamisesta ja sähköistämisestä
- 712 Pohjanoksa ym.: Raumalle johtavien teiden viitoituksen parantamisesta
- 713 Rantanen ym.: Valtatien n:o 3 linjauksesta välillä Hämeenlinna—Tampere
- 714 Rinne ym.: Kissakuja-nimisen yksityistien muuttamisesta paikallistieksi Nakkilassa
- 715 Rinne: Moottoritieverkoston rakentamisesta erityisellä projektimäärärahalla
- 716 T. Roos ym.: Tampereen—Porin/Rauman radan sähköistämisestä
- 717 T. Roos ym.: Kevyen liikenteen väylien rakentamisesta Mouhijärvellä
- 718 Saapunki: Paikallis- ja maantieverkoston perusparantamisesta

719 Saari ym.: Suomenselän alueen tieverkon kehittämisestä

720 Sillanpää ym.: Paikallisteiden n:ot 17289 ja 17273 rakentamisesta välillä Piirto—Polvenkylä—Norinkylä

721 Siuruainen ym.: Oulunsalon lentokentän kehittämisestä kansainväliseksi lentokentäksi

722 Siuruainen ym.: Määrärahasta Siuruan tien kunnostamiseen Pudasjärvellä

723 Siuruainen ym.: Määrärahasta Jongun tien perusparantamiseen Pudasjärvellä

724 Siuruainen ym.: Määrärahasta teiden rakentamiseen Utajärvellä

725 Tenhiälä: Linja-autojen sallitun enimmäispituuden muuttamisesta

726 Tykkyläinen ym.: Järviseudun merenkulkupiirin sijoittamisesta Kuopioon

727 Törnqvist ym.: Verkkoryhmien välisten maksujen poistamisesta maakuntien sisällä tapahtuvissa puheluissa

728 Uitto ym.: Lisäraiteen rakentamisesta välille Helsinki—Tikkurila

729 Vihriälä ym.: Paikallistien n:o 17372 (Metsäkylä—Kivineva) peruskorjaamisesta Juvassa

730 Vihriälä: Itä-Ähtärin paikallistien n:o 17281 peruskorjaamisesta

731 Vihriälä ym.: Paikallistien n:o 17213 (Riippi—Norinkylä) peruskorjaamisesta

732 Vistbacka ym.: Valtionrautateiden eläkeläislippuetuisuuksien lisäämisestä

733 Vuoristo ym.: Ns. Urpo-radan rakentamisesta välille Uusikaupunki—Rauma—Pori

734 Vuoristo ym.: Tampereen ja Rauman välisen tieyhteyden parantamisesta

735 Vähänäkki: Merenkulkuhallituksen piirijaon uudistamisesta

736 Vähänäkki ym.: HELI-ratahankkeen perusselvitysten tarkistamisesta

737 Väistö ym.: Määrärahasta Kiteen lentokentän rakentamiseksi

738 Väänänen: Liittymän rakentamisesta moottoriliikennetielelle n:o 7 Porvoon mlk:n Suomekylässä

12) Toivomusaloitteet n:ot 739—746 s. 1450

739 Ala-Harja ym.: Reserviläispalkkojen tarkistamisesta

740 Anttila: Pysyvän maanpuolustusnäytteen perustamisesta Hämeenlinnaan

741 Ikonen ym.: Naisten kouluttamisesta kriisiajan tehtäviin

742 Ikonen: Keuruun varuskunnan uusien harjoitusalueiden suunnittelun aloittamisesta

743 Kankaanniemi: Puolustuslaitokselle hankittujen alueiden käytöstä Uuraisissa

744 Pohjanoksa ym.: Merivartiokoulun siirtämisestä Raumalle

745 Savela ym.: Vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen toiminnan saattamisesta säännöllisen valtion tuen piiriin

746 Siuruainen ym.: Määrärahasta siviiliväestön käytön lisäämiseen puolustusvoimien vartiointi- ja huoltotehtävissä

13) Toivomusaloitteet n:ot 747—765 s. 1451

747 Aaltonen ym.: Määrärahasta opiskelija-asuntojen rakentamiseen ja hankintaan

748 Alaranta ym.: Asuntotuotannon kaksinkertaistamisesta Pyhäjoella

749 Antvuori ym.: Määrärahasta nuorten yhteisöasuntojen välitystoiminnasta aiheutuvien kulujen peittämiseen

750 Astala ym.: Toimenpiteistä nuorten asunto-osuuskunta-asumisen kehittämiseksi

751 Donner: Tekijänoikeudellisten kysymysten järjestämisestä

752 Hilpelä: Turun ja Porin läänin asuntotuotantomäärärahakiintiön nostamisesta

753 Juhantalo ym.: Toimenpiteistä asunto-ongelmien ratkaisemiseksi

754 Jurva ym.: Määrärahasta valtion asuntolainojen laina-ajan pidentämiseksi

755 Kohijoki ym.: Sotilasvammalain mukaisen elinkoron etuoikeuttamisesta perusparannuslainojen, asumistuen ja tuloharkintaisen asuntolainoituksen osalta

756 Lahti-Nuuttila ym.: Konkurssilainsäädännön kokonaisuudistuksesta

757 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahasta valtion opiskelija-asuntotuotannon avustusmäärärahojen lisäämiseen

758 Laine ym.: Liittymispakosta kaapelite-
levisioverkkoon asunto-osakeyhtiöissä
759 Moilanen ym.: Vuokra-asuntopulan
lievittämisestä
760 Mäkelä ym.: Osamaksuasuntojen ra-
kentamisesta nuorille pareille ja pienitulois-
ille
761 Nordman ym.: Nuorten asuntotilan-
teen helpottamisesta

762 Paavilainen ym.: Asuntotuotannon te-
hostamisesta Keski-Suomessa
763 Pohjola ym.: Määrärahaista valtion
omapääoma-avustukseen opiskelija-asun-
tojen hankkimiseksi
764 Soininvaara: Indeksiin sidottujen ko-
rottomien asuntolainojen aikaansaamisesta
765 Tennilä ym.: Eduskunnan valvonnassa
olevan asuntopankin perustamisesta

	Siv.
14) Hallituksen esitys n:o 79 rikosoi- keudellisista toimenpiteistä luopumista koskevien säännösten uudistamiseksi ...	1435
15) Hallituksen esitys n:o 80 laiksi il- mailulain muuttamisesta	1444
16) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 45 laiksi ulkomaille tehtäville sijoituksille määrättävästä erityisleimaverosta	„
17) Eduskunnan tilintarkastajien ker- tomus vuodelta 1988 (K n:o 6)	1446

Kolmas käsittely:

18) Ehdotus laiksi pääkaupunkiseu- dun rakennusverosta	„
Hallituksen esitys n:o 30 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 Suuren valiokunnan mietintö n:o 56	

Ensimmäinen käsittely:

19) Ehdotus laiksi elintarviketuottei- den valmisteverosta annetun lain muutta- misesta	1449
Hallituksen esitys n:o 24 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19	
20) Ehdotus laiksi vientitakuulain muuttamisesta	1450
Hallituksen esitys n:o 52 Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20	
21) Ehdotus laiksi kalatalouden kor- kotukilainoista annetun lain 15 §:n muut- tamisesta	„
Hallituksen esitys n:o 51 Maa- ja metsätalousvaliokunnan mie- tintö n:o 3	

	Siv.
Pöydällepanoa varten esi- tellään:	

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä kemikaalilaiksi ja laiksi torjunta-ainelain 4 §:n muuttami- sesta (HE n:o 93/1988 vp.)	1451
23) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi työaika- lain 3 §:n muuttamisesta (HE n:o 45) ..	„
24) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksestä laiksi kansan- eläkelain muuttamisesta (HE n:o 78) ...	„

Puhetta johtaa puhemies Sorsa.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi en-
simmäinen varapuhemies Hetemäki-Olander ja
toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat Al-
ho, Apukka, Bärlund, Donner, Fred, Gustafs-
son, Hacklin, Halonen, Hautala, Jokiniemi,
Juhantalo, Jääskeläinen, Kasurinen, Kautto,
Kohijoki, Kokko, Korkia-Aho, M. Lahtinen,
Lax, Liikanen, Louekoski, Löyttyjärvi, Myller,
Nieminen, Nyby, Paakkinen, Paasilinna, Pelt-
tari, Pesola, Pietikäinen, Rehn, Röntynen,
Saastamoinen, Savela, Stenius-Kaukonen, Suo-
minen, Säilynoja, Taxell, Uitto ja Vuoristo.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuu ed. Halo-
nen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päi-
västä sairauden vuoksi ed. M. Lahtinen, virka-

tehtävien takia edustajat Halonen, Liikanen, Pesola, Pesälä ja Taxell sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alho, Hacklin, Hetemäki-Olander, Juhantalo, Jääskeläinen, Kokko, Nieminen, Nyby, Paakkinen, Pelttari, Rehn ja Steinius-Kaukonen, virkatehtävien vuoksi kuluvan toukokuun 23 päivään ed. Louekoski sekä 26 päivään edustajat Fred, Jokiniemi, Kautto, Kohijoki, Korkia-Aho, Lax, Löyttyjärvi, Myller, Paasilinna, Pietikäinen, Röntynen, Saastamoinen, Savela, Säilynoja, Vuoristo ja Uitto.

Eduskunnan tietoon saatettuja asetuksia

Puhemies: Ilmoitetaan, että valtion virkojen täyttämisestä eräissä tapauksissa ja eräiden asetusten toimittamisesta eduskunnalle 24 päivänä lokakuuta 1986 annetun lain 2 §:ssä säädettyssä tarkoituksessa ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet valtion virkamieslain nojalla 12 päivänä toukokuuta 1989 annetut

Asetus eräistä verohallinnon virkajärjestelyistä; ja

Asetus eräistä rakennushallinnon virkajärjestelyistä.

Nämä asetukset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 185, 186, 188, 189 ja 191—197. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Valiokuntien ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokunta-paikkojen järjestelyä varten pyytävät vapautusta ed. Anttila perustuslakivaliokunnan jäsenyydestä, ed. Saapunki perustuslakivaliokunnan varajäsenyydestä, ed. Virolainen ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä, ed. Mäkipää valtiovarainvaliokunnan jäsenyydestä ja ed. Riijijärvi puolus-

tusasiainvaliokunnan jäsenyydestä sekä ed. Kemppainen Pohjoismaiden Suomen valtuuskunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia, paitsi ed. Mäkipään ja ed. Riijijärven anomuksia, joita puhemiesneuvosto ei ole voinut käsitellä ennen tämän istunnon alkua.

Anomuksiin suostutaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että perustuslakivaliokunnan, ulkoasiainvaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan ja puolustusasiainvaliokunnan sekä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaalit toimitetaan ensi tiistain täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaaleja varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi tiistaina kuluvan toukokuun 23 päivänä kello 11.

Ed. Juhantalon ym. välikysymys hallituksen toimenpiteistä tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään ed. Juhantalon ym. allekirjoittama välikysymys hallituksen toimenpiteistä tasapainoisen alueellisen kehityksen turvaamiseksi, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

”Eduskunnalle

Holkerin hallitus markkinoi itseään ’hallitun rakennemuutoksen hallituksena’. Aluepolitiikassa hallitus aikoo edistää ’maan eri alueiden tasapainoista kehittymistä’. Hallitusohjelmassa luvataan ’työ, asunto ja peruspalvelut maan kaikissa osissa’. Hallitus lupaa ponnisteluja ’Itä- ja Pohjois-Suomen uusien työpaikkojen luomiseksi’.

Teollisuus- ja elinkeinopolitiikassa hallitus lupaa ’parantaa työvoimavaltaisten yritysten asemaa uudistamalla nykyisin palkkaperusteisina kerättävien sosiaaliturvamaksujen rahoitusjärjestelmää’. Hallitus lupaa parantaa ’pienien ja keski suurten yritysten toimintaedellytyksiä ja työllistämismahdollisuuksia’.

Maatalouspolitiikassa hallitus lupaa ’tukea pien- ja perheviljelmäpohjaista maataloutta, turvata viljelijäperheiden toimeentulon, ja kor-

vata tuotannonsupistamisen tuomat ongelmat muilla maaseudun toimenpiteillä'. Hallitus lupaa jatkaa maatalouden sopeuttamista Maatalous 2000 -mietinnön pohjalta ja osoittaa viennistä säästyvät varat maaseudun muuhun kehittämiseen. Hallitus lupaa kehittää metsätaloutta Metsä 2000 -ohjelman mukaisesti. Energiapolitiikassaan hallitus lupaa toteuttaa monipuolista ja hajautettua energiantuotantoa puuttumatta ydinvoiman laajentamiseen.

Maan väkirikkaissa osissa luvataan 'kehittää yhteiskunnallisia palveluja siten, että ne saadaan vastaamaan yleistä valtakunnallista tasoa'. Edelleen ohjelmassa luvataan lisätä kuntien ja läänien toimintaedellytyksiä oman alueensa kehittämiseen. Lisäksi todetaan, että 'hallitus kiinnittää erityistä huomiota muuttotappiosta kärsivien kuntien ongelmiin'.

Alueellinen eriarvoisuus kärjistyy

Hallituksen lupauksista huolimatta Suomen alueelliset ja rakenteelliset kehityserot ovat kärjistyneet. Työpaikkojen nettolisäystä tapahtuu lähes yksinomaan pääkaupunkiseudulla. Muutoliike vinouttaa väestörakenteen myös väestön uusiutumisen kannalta. Biologinen jatkuvuus on siirtynyt keskuksiin, joiden pienet perhekoot heikentää koko väestön uusiutumista.

Vinoutunut väestökehitys on pääkaupunkiseudun asuntopulan suurin syy. Lisämuuttajat estävät seudulla jo olevan väestön mahdollisuudet saada asunto ja lisätä asumisväljyyttä. Tulomuutto jatkaa päivähoitopaikkajonoja ja lisää muita palveluongelmia. Ihmisten juuriltaan repiminen vastoin hallitusohjelman lupauksia rikkoo väestön sosiaaliset rakenteet ja lisää yksilöiden ongelmia.

Vähenevä ja rakenteeltaan vinoutuva väestö on haja-asutusalueiden ongelma. Jo rakennettu toimiva yhdyskuntarakenne jätetään käyttämättä. Palvelujen asukaskohtaiset kustannukset kohoavat jyrkästi sekä asukkaille että yhteiskunnalle. Kylien tyhjentyminen estää maaseudun kehittämisen sivu- ja liitännäiselinkeinojen sekä pienyritystoiminnan avulla.

Politiikassaan hallitus ei ole piittänyt hallitusohjelman lupauksista. Työttömyyttä on alennettu tilapäistempuilla. Valtion omat velvoitteet eivät ole toteutuneet ilman kuntien apua. Kunnille on sälytetty vastuu elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehittämistä. Samanaikaisesti valtio on kiristänyt kuntien taloutta. Yli sata kuntaa joutui nostamaan veroäyrin hintaa tänä vuonna.

Hallituksen alue- ja rakennepolitiikka on perustunut keskiarvolukuihin ja -käsitteisiin. Hallitus ei ole pystynyt oivaltamaan politiikassaan alueellisen työnjaon syvenemistä. Kehittyneimpään tuotantoon suunnattu tuki jättää hitaasti kehittyvät elinkeinot ja alueet entistä huonompaan asemaan. Panostaminen menestyviin ihmisryhmiin jakaa kansaa vähintään A- ja B-luokkiin.

Pääkaupunkiseudun ongelmat kasautuvat

Kehityksen tasapainottamisen ratkaisevin tekijä on pääkaupunkiseudun kasvun hillitseminen ja kasvutekijäin ohjaaminen maakuntiin. Parlamentaarinen aluepoliittinen neuvottelukunta on pitänyt välttämättömänä hillitä Helsingin seudun kasvua. Tavoite ei kuitenkaan sisältynyt hallituksen esitykseen aluepoliittiseksi lainsäädännöksi. Pääkaupunkiseudun erityisongelmatyöryhmäkään ei ainakaan vielä ole esittänyt mitään ratkaisua.

Hallitus ei ole hyväksynyt opposition esityksiä, joilla tehokkaasti ohjataan yrityksiä sijoittumaan Helsingin seudun ulkopuolelle. Hallitus vastustaa työvoimakustannusten alueellista porrastusta, teletariffien tasoittamista koko maassa, kuljetustuen lisäämistä, yritysten alueen jyrkempää porrastamista, verohelpotuksia ja muita yritystoiminnan etuuksien parannuksia kehitysalueilla. Hallitus ei ole edes hievahtanut maakuntahallinnon suuntaan.

Hallitus ahdistaa maataloutta

Hallituksen jäykkä keskiarvoasennoituminen maan eri osiin on johtanut tiukkoihin maitokiintiöihin ilman riittäviä alueellisia joustoja. Maidontuotanto on supistunut ennakoitua jyrkemmin. Tiukka säätely on vähentänyt jyrkästi sukupolvenvaihdoksia eritoten pienillä perheviljelmillä. Pellonraivauksen rajoittaminen ei anna senkään vertaa joustoa.

Hallitus siirtää yhä enemmän vientivastuuta ja vastuuta ylituotannosta viljelijöille. Tuotannon supistuessa ja vientitukien säästyessä vapautuvia varoja ei maatalous 2000 -toimikunnan periaatteen mukaisesti ole osoitettu täysimääräisenä maaseudun kehittämiseen. Maatalouden kehittämisvaroja on supistettu ja kuitavusmäärärahoja on pienennetty. Maatalouden asemaa on vaikeuttanut mm. rehujen kuljetustuen poistaminen kehitysalueilla, maatalouden verotuksen kiristäminen ja tappionvähennysoikeuden rajoittaminen. Hallitus on

tukenut Elävä maaseutu -kampanjaa sanoissa, mutta ei käytännön teoissa.

Hallitus kiristää metsätaloutta

Maatalouden kiristäminen on pakottanut viljelijöitä hankkimaan lisää toimeentuloa metsätaloudesta. Hallitus ei ole edistänyt päätoimisten metsätilojen perustamista. Metsäverotusta on kiristänyt valtakunnan metsien inventoinnin kiirehtiminen ja kasvulukujen siirtäminen maatilatalouden tuloveroasetukseen. Metsäverotuksen uudistamisen epämääräisyys ja kaavailtu kiinteistövero uhkaavat sekä metsänomistajien tulokehitystä että metsäteollisuuden puutavara-huoltoa.

Hallitus on vähentänyt metsänparannusvaroja. Metsä 2000 -ohjelman mukaiset metsänhoitotyöt ovat viivästyneet ja työvoimaan on vähennetty. Metsä 2000 -ohjelman tavoitteista poikkeaminen vaarantaa metsäteollisuuden tulevaa puuhuoltoa. Samaan aikaan metsäteollisuus toteuttaa laajentamishjelmaa ja ilman-saasteet selvästi uhkaavat Suomen metsien tulevaisuutta. Hallituksen nuivuutta aluepolitiikkaan osoittaa esitys metsäteollisuuden kuljetustuen poistamisesta.

Hallitus tähtää ydinvoimaan

Ohjelmansa mukaan hallitus aikoo edistää monipuolista ja hajautettua energiantuotantoa. Energiapolitiikka on kuitenkin painottunut kehitysalueiden kannalta tärkeiden vesivoima-, hake- ja turvehankkeiden sijasta kivihiileen, öljyyn ja yhä enemmän keskusteluun ydinvoiman lisäämisestä. Hallitus ei ole ryhtynyt toteuttamaan eduskunnan edellyttämää Pudasjärven turvevoimalaa. Maakaasuputken vetämisestä Pohjois-Suomeen ei hallitus myöskään ole päässyt ratkaisuun.

Pienyrittäjät on unohdettu

Maataloustuotannon supistamisen yhteydessä hallitus on korostanut pienyritystoiminnan merkitystä. Tarpeeseen nähden yhteiskunnan tuki, koulutus ja neuvonta, on jäänyt liian vähäiseksi. Raha on loppunut kesken, tukipäätökset ovat viivästyneet ja tuen tasoa on alennettu. Työvoimakustannusten lisäämisellä ja verotuspolitiikalla hallitus on vaikeuttanut pienyrittäjien asemaa.

Palvelut heikkenevät

Hallitus on puolustuksenaan useissa yhteyksissä vedonnut 1960—70-lukujen palveluiden nykyistä nopeampaan vähentymiseen. Palvelujen lopullinen lakkaaminen paikkakunnalla on nyt väestön kannalta ratkaisevaa. Se merkitsee muuttopakkoa tai lisääntyviä kustannuksia. Viimeisten palvelujen lakkauttaminen on laajentunut myös Etelä-Suomen maaseutukyliin.

Liikennepoliittisessa selonteossaan hallitus asetti tavoitteeksi tieinvestointien keskittämisen päätieverkolle. Päätiestö on pantava kuntoon, mutta se ei saa lopettaa haja-asutusalueiden tienpitoa.

Valtionhallinnon liiketaloudellistaminen uhkaa vähentää palveluja. Posti- ja telelaitos on lakkauttanut jopa esikaupunkialueiden palvelusteitä. Palvelujen karsiminen vaikeuttaa asiointia, tuottaa lisäkustannuksia ja viivyttää postin kulkua.

Mihin hallituksen politiikka johtaa

Hallituksen politiikka vahvistaa sitä luontaista keskittymistä, jonka aiheuttaa toisaalta mukautuminen jälkiteolliseen tietoyhteiskuntaan ja toisaalta ennakko-oletukset Euroopan yhdentymisen vaikutuksista. Hallitus on unohtanut keskittymisen kielteiset vaikutukset yhteiskunnan kokonaiskustannuksiin, väestön sosiaalisiin oloihin ja luonnonvarojen tasapainoiseen käyttöön.

Hallituksen alue- ja maaseutupolitiikka johtaa Itä- ja Pohjois-Suomen laajojen alueiden sekä suurten keskusten väliseutujen autioitumiseen. Vinoutuneen kehityksen paljastaa myös sisäasiainministeriön laatima synkkä väestö- ja työpaikkaennuste vuoteen 2000.

Hallituksen kiristävä maatalouspolitiikka on jo tähän mennessä johtanut Maatalous 2000 -mietinnön tavoitteita jyrkempään maatalouden supistumiseen. Jäykät rajoitukset vähentävät Pohjois- ja Itä-Suomen tiloja. Vaatimus viljelijäväestön vastuun kiristämiseksi ylituotannon markkinoinnissa ja kansallisen maatalouspolitiikan sopeuttamisesta kaavamaisesti kansainvälisiin järjestelmiin vaarantavat koko elinkeinon, omavaraisuuden ja tuotanto- sekä jalostusketjun lähes puolen miljoonan työpaikan säilymisen.

Suomen ruuhkauttaminen etelään, rannikoille ja muutamiin maakuntakeskuksiin johtaa ympäristön sietokykyä suurempaan luonnon

käyttöön ja autoituvien seutujen luonnonvarojen käytön ja hoidon laiminlyömiseen. Tämä kehitys on ristiriidassa kasvavien kansainvälisten elintarvikeongelmien kanssa. Hallituksen omaksuma kehitys tekee Suomesta kriisiherkän ja ulkoisista suhdanteista entistä riippuvaisemman yhteiskunnan. Se on uhka myös turvallisuuspolitiikan kannalta.

Keskittyminen lisää yhteiskunnan kokonaiskustannuksia sekä ihmisten ja luonnon pahoinvointia. Yhteiskuntapolitiikan vaihtoehtona on nykyisen hyvin toimivan alueellisen infrastruktuurin kehittäminen ja tuotantoelämän vahvistaminen maan kaikissa maakunnissa kunkin alueen luonnonvarojen ja ihmisten osaamisen pohjalta. Jotta elinvoimainen maakuntien Suomi voidaan toteuttaa, siihen tarvitaan nykyisestä ratkaisevasti poikkeava maakunta-, alue- ja maaseutupolitiikka. Tasapainoisesti kehitetty Suomi voi monipuolisimmin, vahvimmin ja tasapainoisimmin osallistua myös Euroopan yhdentymiskehitykseen.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Aikooko hallitus viipymättä puuttua Suomen tuotantorakenteen, työpaikka- ja väestönkehityksen sekä kansalaisten elinolojen vinoutuneeseen

seen alueelliseen kehitykseen ja pääkaupunkiseudun epäterveeseen kasvuun? Aikooko hallitus viipymättä tuoda eduskunnan käsiteltäväksi kehityksen oikaisemisen edellyttämät esitykset, jotka

1. hillitsevät pääkaupunkiseudun ylikuumentunutta kasvua ja ratkaisevat pikaisesti pääkaupunkiseudun nykyisen väestön asunto-, päivähoito- ja palveluongelmat,

2. aluepolitiikan keinoin turvaavat maakuntien tasapainoisen työpaikka-, väestö- ja elinolosuhteiden kehityksen sekä maaseudun asutun pysymisen,

3. turvaavat maa- ja metsätalouden, pienyrittöistöiminnan ja kotimaisen energian monipuolisen tuotannon myös pientilavaltaisilla alueilla,

4. turvaavat kuntakeskusten ja haja-asutusalueiden peruspalvelut myös valtion liiketaloudellistaessa toimintaansa sekä pitävät yllä nykyisen kuntarakenteen puitteissa kunnallistalouksien mahdollisuudet palvelujen järjestämiseen,

5. edistävät maakuntahallinnon toteuttamista ja luonnon tuotto- ja sietokyvyn mukaista talouden, elinkeinojen ja energiapolitiikan toteuttamista,

6. johtavat hallituksen pikaiseen selontekoon eduskunnalle Suomen omat edut turvavista toimenpiteistä Euroopan yhdentymisessä?

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 1989

Kauko Juhantalo
Esko Aho
Kauko Heikkinen
Tytti Isohookana-Asunmaa
Timo Kietäväinen
Seppo Kääriäinen
Kalevi Mattila
Mikko Pesälä
Tellervo Renko
Pauli Saapunki
Juho Sillanpää
Taisto Tähkämaa
Matti Väistö
Esko Helle
Eeva-Liisa Moilanen
Toimi Kankaanniemi
Eero Paloheimo

Jarmo Wahlström

Eeva Kuuskoski-Vikatmaa
Juhani Alaranta
Jorma Huuhtanen
Esko Jokiniemi
Annikki Koistinen
Markku Lehtosaari
Einari Nieminen
Hannele Pokka
Mirja Ryyänen
Aapo Saari
Eino Siuruainen
Jukka Vihriälä
Paavo Väyrynen
Ensio Laine
Esko Almgren
Jorma Fred
Heli Astala

Pekka Leppänen"

Mauri Pekkarinen
Sirkka-Liisa Anttila
Pirkko Ikonen
Anneli Jäätteenmäki
Heikki Kokko
Matti Majjala
Seppo Peltari
Pekka Puska
Kalle Röntynen
Kimmo Sarapää
Hannu Tenhiälä
Johannes Virolainen
Marjatta Väänänen
Marja-Liisa Löyttyjärvi
Erkki Pulliainen
Raila Aho
Pertti Lahtinen

P u h e m i e s : Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaan asia on pantava pöydälle johonkin seuraavaan istun-

toon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Muutoksia päiväjärjestykseen

Puhemies: Päiväjärjestykseen tehdään sellainen muutos, että 1)–13) asia käsitellään 21) asian jälkeen.

14) Hallituksen esitys n:o 79 rikosoikeudellisista toimenpiteistä luopumista koskevien säännösten uudistamiseksi

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Tämän eduskunnan ja nykyisen oikeusministerin aikana on kriminaalipoliittisessa lainsäädännössä meneillään uudistustyö, joka melkomoisella tavalla muuttaa yhteiskunnan virallista kantaa rikoksiin ja niistä aiheutuviin seuraamuksiin. Periaatteessa uudistustyö ja sen ripeä toteuttaminen on oikean suuntaista, mutta tapa ja järjestyks, jolla sitä suoritetaan, saa hälytyskellot soimaan jo vähemminkin kriminaalipoliittisia tavoitteita tuntevan tarkkailijan aivoissa.

Kriminaalipoliittisen lainsäädännön uudistamistyössä rikoslain kokonaisuudistuksella on keskeinen asema, tulevathan siihen sisältymään uudistuksen jälkeen periaatteessa kaikki sellaiset kriminalisoinnit, joita koskien seuraamuksena on olemassa vankeusuhka. Tästä lakikokouksesta ensimmäinen eräällä tavalla kiireelliseksi katsottu osa, virkarikoslainsäädäntö, on juuri saatu valmiiksi lakivaliokunnan osalta, ja uudistuksen ensimmäinen varsinainen osa on valiokunnan käsittelyssä. Uudistuksen toinen vaihe on tiettävästi valmistumassa oikeusministeriön lainsäädäntöosastossa ja tulee aikanaan eri vaiheiden jälkeen tänne eduskunnan käsitteilyyn.

Lainsäädäntötyön viimeisenä vaiheena valmistuu aikanaan rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää koskeva osa. Sen sisällöllä on erityisen suuri merkitys sille, minkä muotoisiksi rikoksiin syyllistyneiden todelliset kärsittävät rangaistukset muodostuvat. Toimivan ja taroituksenmukaisen kokonaisuuden kannalta olisi mielestäni tärkeätä, että rikoslain kokonaisuudistuksen erinäisiä rikoksia koskevat osat olisivat valmiit ennen kuin itse seuraamusjärjestelmän ja siihen kiinteästi liittyvien lakien säätämiseen ryhdytään. Näin erityisesti siitä syystä, että eri rikostyyppien osalta rangaistusasteikot tulevat merkittävästi muuttumaan poikkeuksia lukuun ottamatta yleensä lievempään suuntaan. Tähän suuntaan liikkumista saattaa tapahtua vielä eduskuntakäsittelyn aikana.

Jos seuraamusjärjestelmän tärkeät osat uudistetaan osauudistuksina ennen kuin tiedetään, millaisiksi muodostuvat erinäisten rikosten rangaistusasteikot, saattaa käydä niin, että joistakin rikoksista ei tietyille ryhmille ole mitattavissa käytännössä mitään seuraamuksia, tai jos on, ne ovat merkityksettömiä. Joka tapauksessa, jos seuraamus- ja täytäntöönpanojärjestelmän uudistuksia tehdään eräällä tavalla ennakkoon, niiden vaikutus pitäisi myös ennakkoon huomioida uudistuksen muita osia käsitellessä.

Arvoisa puhemies! Olen useita kertoja hämmästellyt, jopa arvostellut oikeusministeriön tapaa hoitaa meneillään olevaa kokonaisuudistusta. Samaan aikaan kun uudistuksen keskeinen osa eli erinäisten rikosten uudistaminen on meneillään eduskunnassa tai valmisteluvaiheessa lainsäädäntöosastossa, oikeusministeriö ujuttaa kaikessa hiljaisuudessa vähin äänin sen ohi seuraamus- ja täytäntöönpanojärjestelmään liittyviä osauudistuksia. Yleensä näin tapahtuu vetoamalla niiden kiireellisyyteen tai vähäpätöiseen merkitykseen.

Yksi tällainen ohi ututettu uudistus oli taannoin rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun ja rikoslain 7 luvun 8 §:n muuttaminen. Näiden muutosten yhteydessä poistettiin aikaisemmin ehdollisen vapauden kynnyksenä ollut kolmen kuukauden rangaistusraja ja yhdistetyn rangaistuksen laskentatapoja muutettiin merkittävästi nimenomaan seuraamuksia lieventävään suuntaan. Jokunen esimerkki oli saatu mukaan päinvastaisestakin vaikutuksesta, mutta valtaosin muutos oli seuraamuksia lieventävä. Sellaisenaan en tätä rikoslain 7 luvun 8 §:n muutosta arvostele, koska se

selkeytti kovin mutkikasta ja sekavaa laskentatapaa.

Toinen uudistusehdotus on parhaillaan lakivaliokunnassa ja merkitsee hyväksyttynä sitä, että alle 18-vuotias voidaan tuomita kiinteään vankeusrangaistukseen vain erityisen painavista syistä. Sekä tämän lakiehdotuksen perusteluissa että oikeusministeriön lainsäädäntöosaston taholta muuten on perusteltu lakiehdotuksen kiireellisyyttä sillä, että eduskunnan perustuslakivaliokunta sekä muut lausunnon antajat tai työryhmät ovat patistaneet lakiehdotuksen kiireelliseen antamiseen. Oikeusministeriö on kuitenkin unohtanut sen, että eri lausunnoissa on edellytetty vaihtoehtoisten seuraamusten samanaikaista kehittämistä ja valmiuksien lisäämistä sosiaalipuolella niiden alle 18-vuotiaiden huollon suuntaan, jotka näin käytännössä lähes laidasta laitaan välttyvät kiinteältä rangaistukselta. Tätä asiaa ministeriö ei ole huomionnut lainkaan, vaan on lähtenyt toteuttamaan pelkästään asian toista puolta. Olen kylläkin huomannut, että tietynlaiset hälytyskellot oikeusministeriön pyrkimysten suuntaan ovat alkaneet soida kyllä muidenkin kansanedustajien päässä, ei yksin minun.

Nyt esittelyssä oleva lakiehdotus rikosoikeudellisista toimenpiteistä luopumisesta on yksi askel oikeusministeriön noudattamaan suuntaan. Tutkimatta, syyttämättä ja tuomitsematta jättämisen aluetta lavennetaan merkittävästi ilman, että edelleenkaan nimenomaan nuorten rikoksenteekijöiden osalta tuotaisiin käsittelyyn lainsäädäntöä, jossa kehitettäisiin mainitsemiani vaihtoehtoisia seuraamuksia. Esimerkiksi sovittelemenetely, josta paljon puhutaan, on tänä päivänäkin tietyllä tavalla ilmapallon varas ilman yhtenäistä lakiin perustuvaa pohjaa.

Menemättä sen enempää yksityiskohtaisiin esimerkkeihin nyt käsittelyssä olevan lain vaikutuksista itse kokonaisuudistukseen, tuon esille yhden vertailukohdan.

Lakiehdotuksen mukaan syyttäjä voi jättää alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta syyttämättä, milloin siitä ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa tai kuusi kuukautta vankeutta. Aikaisemmin — tässä välissä todettakoon — tuo rangaistusaika oli kolme kuukautta. Perustelujen mukaan tuomioistuinten harkintavalta on ainakin tietyissä asioissa syyttäjän harkintavaltaa laajempi.

Rikoslain kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen yhteydessä on esiintynyt tiettyjä paineita siihen suuntaan, että varkauden, luvattoman

käytön ja eräiden muiden varsin yleisten rikosten rangaistusmaksimi pitäisi laskea peräti yhteen vuoteen vankeutta. Tämä merkitsisi sitä, että alle 18-vuotiaan osalta maksimi täytetystä teosta olisi yhdeksän kuukautta vankeutta ja yrityksen sekä osallisuuden osalta tätä alhaisempi sillä tavoin kuin asianomaiset lainkohdat sen määrittelevät. Tämä merkitsisi sitä, että syyttäjän harkintavalta syyttämättä jättämisen suhteen peittää tämän jälkeen käytännössä kaikki alle 18-vuotiaan tekemät varkaudet, autovarkaudet, kavallukset sekä kätkemisrikokset, jos rikoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä tähän tiettyjä paineita osoittavaan suuntaan mentäisiin.

Tietyillä ohjeilla syyttäjien suuntaan ja ottamalla huomioon mainitsemani lakiehdotus, jonka mukaan alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta voidaan tuomita ehdottomaan rangaistukseen vain erityisen painavista syistä, alle 18-vuotiaat vapautetaan mainittujen rikosten osalta todellisista rangaistuksista kokonaan. Jos jokin pikku rangaistus tulee vahingossa, mainitsemani kolmen kuukauden säännön poistaminen merkitsee sitä, että rikoksen tekijä ehtii kunnolla käydä vain vankilan suihkussa, kun vapauspassi työnnetään hänen kouransa ja heitetään ulos kylmään maailmaan. Eri asia on tietysti törkeiden väkivaltarikosten kohdalla, joissa tulevat vastaan puolipakollisen vangitsemisen perusteet ja sillä tavalla. Tarkoitin nyt yleisesti kysymyksessä olevia rikoksia, varkausrikoksia ja muita, jotka äsken mainitsin.

Kuitenkin 17—18 vuoden ikäluokassa on paljon vähintään yhtä paatuneita ja piittaamattomia rikollisia kuin konsanaan varttuneemmissa ikäluokissa. Tänä päivänä jo 12-vuotiaat tekevät sellaisia rikoksia, joita aikaisemmin ei odotettu edes 20-vuotiailta. Tämän tyyppisen lainsäädäntösuuntauksen kautta tehdään karhunpalvelus nuorten rikoksenteekijöiden ikäluokalle. Heitä suorastaan innostetaan rikolliseen elämänuotoon ja erityisesti sitä kautta, että vaihtoehtoisia seuraamusmuotoja ei suunnitelmallisesti ole olemassa. Luovutaan jostakin kokonaan eli rangaistuskäytännöstä, mutta mitään uutta ei ole esitettävissä tämän korvaamiseksi, tämän sijalle asettamiseksi.

Todettakoon lakiehdotuksen osalta vielä se merkittävä seikka, että toimenpiteistä luopumisen laventaminen merkitsee selvää asianomistajan aseman heikentämistä taas kerran, niin kuin toistuvasti on tapahtunut viime vuosikymmenen aikana. Toimenpiteistä luopumisen jälkeen

rikoksen kohteena oleva asianomistaja joutuu omin voimin omilla kustannuksillaan ajamaan oikeutensa rikosentekijän suuntaan. Jokainen tietää, minkälainen prosessi se on, mitä se tulee yksityisille ihmisille maksamaan.

Arvoisa puhemies! Olen esittänyt, että rikoslain kokonaisuudistuksen pitäisi tapahtua siinä järjestyksessä kuin se on alun perin suunniteltu eli ensin päätökset erinäisten rikosten osalta ja asteikoista ja vasta sen jälkeen kokonaisuudessaan seuraamus- ja täytäntöönpanojärjestelmään liittyvät muutokset tehtyihin päätöksiin nieltyen. Se on kokonaisuuden kannalta ehdottomasti välttämätön seikka. Jos tietynlaista ”ohi uittamista” — tietenkin sanon ”ohi uittamista” sitaateissa — oikeusministeriön taholta edelleen harrastetaan, koko uudistus epäonnistuu ainakin siihen nähden, mitä siltä yleisesti odotetaan. Siitä tulee torso sanan täydessä merkityksessä. Uudistettu rikoslaki voi olla hyvä, mutta sen soveltaminen sille kuuluvassa tarkoituksessa vesittyy edellä esille tuomistani syistä.

Lopuksi haluan todeta sen, että minä en usko rangaistusten merkittävään parantavaan vaikutukseen esimerkiksi nuorten rikosentekijäin kohdalla sen enempää kuin te muutkaan. Päinvastoin rangaistuksella saattaa tietyissä olosuhteissa olla merkittäväkin vahingoittava vaikutus, mutta niin kuin olen sanonut, jos muutaakaan ei ole tarjolla, ei vanhastakaan voi luopua kokonaan eli jättää asiaa kokonaan tuulen ajeltavaksi. Sitä vaatii myös jo yleinen lain kunnioittamisen periaate.

Arvoisa puhemies! Mikäli selkeitä vaihtoehtojen seuraamusten esityksiä ei hallituksen taholta samanaikaisesti tuoda eduskunnassa käsiteltäviksi, tulen omalta vähäiseltä osaltani suhtautumaan kielteisesti nyt esitellyssä olevan lakiehdotuksen eteenpäin viemiseen, samoin kaikkiin niihin seuraamus- ja täytäntöönpanojärjestelmän osauudistuksiin, joita oikeusministeriö vielä tämänkin jälkeen mahdollisesti pyrkii ”yön hiljaisuudessa” uittamaan ohi varsinaisen rikoslain kokonaisuudistuksen.

Ed. J o k i n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Rikoslain uudistus on seuraamassa ajan vaatimuksia ja kehitystä, ja muutokset ovat välttämättömiä ja tarpeellisia, mutta on varsin huoletuttavaa kuunnella ed. Aittoniemen puheenvuoroa näistä asioista. Tuntien hänen kantansa myös jo valiokunnassa sitä suuremmalla huolella seuraan, mitä todella tulee tapahtumaan, eteneekö uudistus ajan vaatimus-

ten mukaan vai palataanko taaksepäin. Ed. Aittoniemi nimeää jo 12-vuotiaat lapset rikollisiksi, ja se on todella sellainen henki, joka vaatii tuomiota näille nuorille yhä ankarammaksi. Se on eräs meidän aikakautemme haaste, pystymekö me todella pitämään huolta lapsista ja nuorista vai tehdäänkö heistä rikollisia. Tähänhän ed. Aittoniemen käsitykset tähtäävät.

Ed. Niinistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitää aivan paikkansa se, että oikeusministeriö jossakin määrin kiusaavasti on toistuvasti tuomassa pieniä osauudistuksia. Minä pahoin pelkään, että näiden osauudistusten muodostamaa lopullista palapeliä ei sitten kukaan osaa vielä tässä vaiheessa aivan tarkoin hahmottaa.

Toisin kuin ed. Aittoniemi olisin sitä mieltä, että tärkeysjärjestys kulkisi niinpäin, että ns. yleinen osa ja nimenomaisesti rangaistusseuramusjärjestelmä olisi mahdollisimman nopeasti tuotava eduskuntaan.

Olen kiinnittänyt myös huomiota kriminaalipoliittisiin ehdotuksiin siltä kannalta, että ihmettelen oikeusministeriön lähtökohtaa. Siellä nimittäin katsotaan, että Suomessa on liikaa rikollisia, ja lääkkeeksi löytyy sitten se, että ellei tuomita rangaistuksia, ei ole rikollisiakaan. Minusta kannattaisi aivan vakavissaan paneutua siihen, voidaanko itse rikollisia tekoja vähentää. Toivoisin, että oikeusministeriö tässä suhteessa ottaisi vähän toisenlaisen lähtökohdan.

Ed. M o i l a n e n (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Aittoniemen lausumissa on paljolti oikeata. Sen takia eduskunnan on varsin vakavasti harkittava myös esille tulleita seikkoja rikoslain kokonaisuudistusta käsitellessään. On aivan luonnollista, että kokonaisuudistus käsitellään useana osauudistuksena sen takia, että kysymyksessä on näin laaja kokonaisuus, mutta parhaalla tahdollakaan ei voi välttyä siltä käsitykseltä, että osa lakiesityksistä on tarkoituksellisesti tuotu eduskuntaan nyt ennen kuin seuraamusten kokonaisuus on vielä tiedossa, jotta kokonaisuutta olisi mahdollisimman vaikea tässä vaiheessa hahmottaa. Tätä hallituksen menettelyä ei voi mitenkään hyväksyä. Seuraamusten yksipuolinen lieventäminen ei mitenkään edistä myönteistä yhteiskuntakehitystä.

On muistettava, että meillä edelleen on nuorissakin ikäryhmissä valitettavasti paatuneita rikoksenuusijoita ja ammattirikollisia. On totta,

että rikollisuutta tulee kaikin tavoin vastustaa, ennalta ehkäistä mm. kotikasvatuksen ja koulukasvatuksen yhteensovittamisella ja siten, että perinteiset kristilliset arvot koti, uskonto ja isänmaa otetaan koulussa ja kotikasvatuksessa arvoon. Tämä on ennalta ehkäisevä tekijä ja syiden hoitaminen. Me olemme tähän asti paljolti keskittyneet hoitamaan oireita. Se ei tässä-kään taudissa auta valitettavasti.

Ed. Häkämies (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Aittoniemi omassa puheenvuorossaan käytti ehkä hänelle tyypillisesti aika voimakkaita ilmaisuja ja antoi ikään kuin ymmärtää, että oikeusministeriö kykenisi puheena olevissa asioissa hallitusta huijaamaan ja uittaisi lakiehdotuksiaan sillä tavoin, että hallitus ei tietäisi, mistä se päättää. Tästä nyt ei varmastikaan ole kyse, mutta yhdeltä osin yhdyin ed. Aittoniemen kritiikkiin. Tätäkin uudistusta on osittain pantu vireille perustuslakivaliokunnan lausuntoon perustuen, ja lausunnossa on hyvin voimakkaasti korostettu sitä, että kun tuomitsematta jättämistä ja syyttämättä jättämistä laajennetaan, niiden tilalle on tuotava korvaavia järjestelmiä, eikä tämä ehdotus eikä aikaisempikaan sitä sisällään pidä. Olen sitä mieltä, että mikäli lakivaliokunta ei saa varmuutta siitä, että korvaavista rangaistuksista ripeästi tuotetaan ehdotuksia, sen on tehtävä siten lakiehdotuksista omat johtopäätöksensä.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Aivan lyhyesti ed. Jokiselle totean sen, että minä en ole lähettämässä 12-vuotiaita vankilaan. Minä totesin vain sen tosiseikan, joka on olemassa. Me emme voi sille mitään. Jos me suljemme siltä silmämme, se on suurin virhe, mitä voidaan tehdä. Sen sijaan ed. Jokinenkaan ei tuonut esille mitään vaihtoehtoisia seuraamuksia. Näiden luopumisten tilalle niitä odottelisi.

Mitä tulee sitten ed. Niinistön puheenvuoroon, olen täysin samaa mieltä siitä, että yleinen osa olisi voitu tuoda — ja ehkä olisi ollut parempi, että se olisi tuotu — ensimmäisenä esille ja ryhdytty kokonaisuudistusta erinäisten rikosten osalta sitten rakentamaan sille pohjalle. Olen itsekin tätä miettinyt monta kertaa, ja olen ed. Niinistön kanssa tässä asiassa täysin samaa mieltä.

Mitä tulee sitten vielä ed. Häkämiehen puheenvuoroon, totean sen, että ilmeisesti oikeusministeriö on hallitusta pystynyt ”huijaa-

maan”. Tähänkin laitan tietysti sitaatit, ja ymmärrettäköön tämä oikein, koska hallituksessa ei ilmeisesti näiden esitysten osalta kukaan ole esittänyt eriävää mielipidettään ja asettunut vastustamaan tällaisia ehdotuksia ja niiden käsittelyjärjestystä.

Ed. Vistbacka: Arvoisa puhemies! Esitelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle rikosoikeudellisista toimenpiteistä luopumista koskevien säännösten uudistamiseksi. Uudistuksen tarkoitus lienee positiivinen, eikä sen osalta ehkä kaipaasi kommentteja, mutta yksittäisesti tällaisen esityksen tuominen eduskuntaan, kuten äskeisessä keskustelussa jo kävi ilmi, on mielestäni kaikkea muuta kuin järkevää kokonaisuutta ajatellen.

Kun lukee esityksen perusteluja, ei voi välttyä nytkään siltä ajatukselta, että herra oikeusministeri, joka valitettavasti ei ole nyt paikalla, jatkaa vanhaa käytäntöään eli tuomalla yksittäisiä lakiesityksiä pyritään murtamaan vanha kriminaalipoliittinen ajattelu rikoksesta tuomitavan rangaistuksen osalta. Tätähän ovat olleet tukemassa jo tämänkin eduskuntakauden aikana useat herra oikeusministerin tänne tuomat lakiesitykset.

Valitettavasti tuntuu siltä, että herra oikeusministeri on omaksunut täysin niiden radikaalien kriminaalipoliittisten tutkijoiden kannat, joita nämä tutkijat ovat jo vuosikausia erittäin suureen ääneen esittäneet: eli Suomessa on liikaa vankeja verrattuna muihin Pohjoismaihin. Myös silloin, kun ministeri Louekoski oli edellisen kerran oikeusministerinä, samanlainen linja oli vallalla. Väitetään, että Suomessa on liikaa vankeja muihin Pohjoismaihin verrattuna ja tämän pohjalta tuodaan esityksiä ja näitten kautta pyritään vähentämään vankilukuja keinoilla millä hyvänsä. Tämä lienee tämänkin hallituksen esityksen takana, vaikka sitä ei varsinaisesti ole perusteluissa sanottukaan.

Lähes saman kaltainen oli tilanne noin vuosi sitten, kuten ed. Aittoniemi äsken totesi, kun eduskunnan käsittelyssä oli ehdonalaisesta vapauttamista koskevien säännösten muuttaminen. Siinä lakiesityksen perusteluissa oli toki rehellisesti sanottu, että muutoksen tarkoituksena on vähentää vankilukuja. Mielestäni nyt esitelyssä oleva lakiesitys on sellainen, että sen rinnalla tulisi samanaikaisesti olla esitys rangaistuslajien laajentamisesta eli ns. vaihtoehtorangaistusten käyttöönotosta, kuten ed. Niinistö äsken vastauspuheenvuorossaan totesi.

Tämän esityksen tullessa yksin voimaan tulee varsinkin nuorten kohdalla käymään kuten 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa. Tiettyjen nuorten saama käsitys yhteiskunnan puuttumisesta tulee olemaan turmiollista niin nuorille itselleen kuin myös koko yhteiskunnan kannalta. Silloinhan oli tapana, että nuorille langetetaan useita ehdollisia rangaistuksia peräkkäin, jolloin joillekin saattoi tulla 5—8:kin ehdollista tuomiota, koska yhteiskunta ei millään tavoin heidän mielestään puuttunut heidän tekemisiinsä, koska he eivät ymmärtäneet ehdollisen rangaistuksen merkitystä. Ehdollinen rangaistus ei välttömästi haitannut millään tavoin nuorten elämää. Sitä ei koettu siinä vaiheessa rangaistukseksi lainkaan. Onneksi tästä käytännöstä on päästy suurelta osin irti.

Nytkö sitten ollaan luomassa tällaisella osittaisuudistuksella vastaava ja vieläpä lievämpi käytäntö? Siltä ainakin tuntuu esityksen perusteluja lukiessa, vaikka useassa kohdassa korostetaan, ettei nykykäytäntö muutu juuri lainkaan. Ne sanonnat on tarkoitettu käsitykseni mukaan asiaa lähemmin tuntemattomille, jotta esitys saataisiin vastalauseita läpi.

Muutama sana tämän esityksen sisällöstä. Esityshän perustuu periaatemietintöön vankeusrangaistuksen vaihtoehtoista, eli jälleen pyrkimys kaikin keinoin vankilukujen vähentämiseen keinoja kaihtamatta, ja mainitun mietinnön pohjalta laadittuun mietintöön rikosoikeudellisista toimenpiteistä luopumisesta. Perustelujen mukaan esitystä valmisteltaessa on kuultu eräitä intressiryhmiä. Mutta mielenkiintoista on todeta, että kuultujen joukossa ei ole ollut rikospoliisin edustajia eli Suomen Rikospoliisiliittoa eikä myöskään keskusrikospoliisia edustavia tahoja.

En tiedä, mikä heidän kantansa asiaan olisi ollut, mutta sen tiedän, että näillä tahoilla on todellista tuntumaa ns. kenttään, jossa he työskentelevät, ja ovat siten konkreettisesti tekemisissä rikosten tekijöiden kuin myös uhrien kanssa. He ovat myös rikospaikalla usein välittömästi rikostapahtuman jälkeen, jolloin rikoksen seuraamukset myös parhaiten, taikka paremminkin ikävimmillä tavoin, ilmenevät. Siinä yhteydessä saa mielestäni parhaiten kuvan siitä, onko rikos tehty pikemmin ymmärtämättömyydestä tai harkitsemattomuudesta kuin piittaamattomuudesta lain kieltoja ja käskyjä kohtaan. Nämähän ovat esityksen mukaan eräitä sellaisia seikkoja, joiden perusteella mm. virallinen syyttäjä saa jättää syyttämättä.

Ehkä ministeriön virkamiehillä oli jo entuudestaan tiedossa rikospoliisin kanta asian suhteen, koska lausuntoa ei haluttu pyytää. Muuten asiaa ei voi ymmärtää. Tehty mikä tehty taikka paremminkin tekemättä jätetty. Kuvanne kuitenkin hyvin oikeusministeriön kantaa eräisiin tahoihin, joiden luulisi jokapäiväisen työskentelyn perusteella tuntevan asiaa käytännön kenttätasolla ainakin yhtä hyvin kuin eräät tahot, joita esityksen johdosta on kuultu.

Esityksen perusteluissa mainitaan mm., että seuraamusjärjestelmässä pitää olla riittävästi vaihtoehtoja, ettei heti jouduttaisi turvautumaan ankarimpaan ja yleensä myös haitallisimpaan seuraamukseen. Ehdoton vankeusrangaistus on tunnetusti nuorelle erityisen vahingollinen. Hyväksyn nämä perusteet, mutta en voi ymmärtää, mitä näillä sanoilla tarkoitetaan tämän esityksen perusteluissa. Tälläkin hetkellä voimassa olevan lain mukaan poliisi voi jättää ilmoittamatta eräin edellytyksin tietoonsa tulleista rikoksista, syyttäjä voi jättää syyttämättä syyteharkintaansa tulleen rikoksen ja tuomioistuin voi jättää rangaistuksen tuomitsematta syyttäjän syyttämässä jutussa.

Mitä lain perusteluissa tarkoitetaan edellä mainituilla perusteilla? Ehkä herra oikeusministeri tietää asian, koska on asian esitellytkin. Eihän nykyisinkään nuorille heti ehdotonta vankeusrangaistusta tuomita, kuten rivien välistä esityksessä annetaan ymmärtää. Kyllähän nykyisenkin lainsäädännön voimassa ollessa on pyritty ja pystytään välttämään yksittäistapauksissa kohtuuttomilta tuntuvat ratkaisut. Eli harvinaislaatuisten epäonnistuneilla perusteilla yritetään mielestäni viedä tätäkin kriminaalipoliittisesti arveluttavaa osittaisuudistusta läpi, kuten sangen usein on ollut tapana tehdä näissä asioissa.

Esityksen perustelujen koko kolmas kohta, joka on otsikoitu ”Uudistuksen lähtökohdat”, on monessa mielessä sangen ristiriitaista luettavaa, kun vertaa tosiasiallista voimassa olevaa tilannetta esityksen sisältöön. Perusteluissa puututaan myös yhteiskunnan voimavarojen suuntaamiseen tiettyjen tekojen rikostutkintaan eli puutteellisten resurssien suuntaamiseen vain vakavien ja vaarallisten rikosten tutkintaan. Periaatteessa näin joudutaan käytännön sanelemaasta pakosta tekemäänkin jo.

Mutta onko se sitten tyydyttävä olotila, kun pienempien rikosten selvittäminen jää kokonaan suorittamatta? Voi vain kysyä, eikö jonhonkin eläkeläismummoon kohdistunut pieneh-

kö rahavarkaus tai polkupyörän anastus ole hänelle paljon vakavampi kuin kavallus jossain pankissa, joka kavallus ei äärettömissä voitoissa tunnu lainkaan. Julkinen sana tosin herkuttelee tällaisilla jutuilla suurin otsikoin, mutta mökin mummon asia ei kiinnosta lainkaan.

Olisinkin halunnut kysyä herra oikeusministeriltä, hän ei valitettavasti ole paikalla: Kuinka kauan Suomen kansa voi sietää tämän suuntaista menoa, että ihmiset jaetaan jopa rikostutkinnassa a- ja b-luokan kansalaisiin? Jossain vaiheessa tulee varmasti raja. Eihän voida lähteä siihen, että jo etukäteen todetaan määrätty rikokset niin pieniksi, ettei poliisi lähde niitä edes selvittämään. Minkä johdosta meillä sitten on rikoslaissa säädetty rangaistuksia rikoksista? Rajataan sitten kokonaan pois rikoslaista sellaiset nykyisin rikoksiin luokiteltavat teot, joita ei kuitenkaan ehditä valtiovalan rahavarojen puutteen johdosta tutkia. Se olisi selvä ja yksinkertainen tapa, eikä tarvitsisi enää tuoda tämänkin esityksen kaltaisia esityksiä eduskuntaan.

Herra oikeusministeri, muistaakseni viime viikolla, täällä salissa puhui väerien tulojen ilmoittamisesta sakotuksen yhteydessä. Tehdään näistäkin rikoksista sitten sallittuja, ei hyväksyttäviä, mutta ei rangaistavia, jos tämä on keran oikeusministeriön kanta, jota en ainakaan minä tule koskaan hyväksymään.

Perusteluissa käsitellään myös yleistä etua. Tosin todetaan, että yleinen etu on rangaistuksen yleisestään vaikutuksen merkityksessä periaatteessa tärkeä kriminaalipoliittinen päätöksentekokriteeri. Sitten kuitenkin esityksessä osin vesitetään yleisen edun ja yleisestään vaikutuksen periaatteita. Siinä todetaan mm., että tuomitsematta jättämisellä ei ole rangaistusjärjestelmän yleisestään vaikutuksen kannalta olennaista merkitystä. Lisäksi todetaan, että yksittäisellä päätöksellä jättää syyttämättä ei ole välitöntä vaikutusta yleisestävyyteen.

En voi ymmärtää näitä perusteita lainkaan. Kyllähän tosiasia on se, että kun esimerkiksi nuoret tulevat tietämään, että jostakin teosta ei heidän nuoren ikänsä johdosta ole tuomittu minkäänlaista rangaistusta, kyllä tieto siitä leviää kulovalkean tavoin. Eikä syyttämättä jättämisellä yleisesti ottaen ole mitään merkitystä yleisestävyyden kannalta, kun vielä huomioi perusteluissa olevan maininnan siitä, että voimavaroja voidaan suunnata nyt sitten paremmin törkeämpien rikosten tutkintaan.

Yleis- ja ennaltaestävyyshäkökohdat esityk-

sessä jäävät hieman outoon valoon, kun vertaa myös herra oikeusministerin lausuntoja tässä salissa noin viikko sitten, kun täällä puhuttiin ylinopeuksista. Silloin kävi ilmi, että ylinopeuksien osalta ollaan nostamassa rikesakon ja minimisakon määriä, koska näin halutaan estää tai ainakin hillitää suuria ja jo tavaksi tulleita ylinopeuksia. Tuntuukin ihmeelliseltä, että silloin kyllä kelpaavat yleisestävät periaatteet, kun puhutaan nopeuksista, mutta silloin kun puhutaan esimerkiksi pahoinpitelyistä, omaisuusrikoksista, rattijuopumuksista jne., rangaistuksilla ei olekaan mitään merkitystä. Näistä ristiriitaisista lausunnoista saa valitettavasti sen kuvan, että ainoastaan valtion fiskaaliset edut ovat sen takana, että ylinopeussakkoja pitää nostaa. Tuntuukin joskus täysin käsittämättömältä, että rattijuoppo saa 10—20 päiväsakkoa, mutta hyvällä tiellä mitään vaaraa aiheuttamatta autoilija saa jo kohtuullisesta ylinopeudesta huomattavasti suuremman sakon. Minun mielestäni tässä ei ole mitään järkeä.

Tämä esitys myös saattaa johtaa siihen, että mikäli alle 18-vuotias on syyllistynyt rattijuopumukseen, niin jos teko on johtunut pikemminkin harkitsemattomuudesta ja ymmärtämättömyydestä kuin piittaamattomuudesta, syyttäjä jättää syytteen nostamatta. Mikäli tällaiseen tulkintaan mennään, silloin kyllä mielestäni jo mennään liian pitkälle oikeusministeriön uudistusten kanssa.

Arvoisa puhemies! Esitys sisältää joitakin järkevyyksiäkin, mutta tällaisena osittaisuudistuksena, yksinään, se ei vastaa mielestäni edes lain perusteluissa mainittuja periaatteita keinona porrastaa rangaistusjärjestelmää, koska se ei tuo juurikaan mitään uutta nykykäytäntöön. Kuten äsken keskustelussa todettiin, samanaikaisesti tämän esityksen kanssa olisi herra oikeusministerin pitänyt tuoda eduskuntaan myös vaihtoehtorangaistusjärjestelmiä, joita järkevästi soveltaen tämän esityksen rinnalla olisi ehkä saatu tyydyttävä kokonaisuus.

Me emme saa säätää sellaisia lakeja, joiden tarkoituksena on osoittaa nuorille, että yhteiskunta ei halua puuttua millään tavoin heidän rikkomuksiinsa. Pelkään, että se saattaa johtaa erittäin vakavaan vaihtoehtoon. Minun mielestäni erityisesti nuorille on osoitettava, että yhteiskunta haluaa kantaa huolta myös heistä siten, että rikkomuksiin puututaan välittömästi ja niistä myös seuraa jokin konkreettinen seuraus, mitä toimenpiteistä luopuminen yleisesti ottaen ei millään tavoin tee. Sen merkitys on

huomattu voimassa olevan lain aikana sangen vähäiseksi eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, joten esillä olevalla esityksellä ei ole mitään positiivisia seurauksia tällaisena yksittäisenä osittaisuudistuksena.

Herra puhemies! Minusta tuntuu siltä, että henkilökohtaisesti en voi olla hyväksymässä tämän kaltaista yksittäistä osittaisuudistusta, joka ainoastaan heikentää nykyistä olotilaa eikä tuo rinnalle mitään uutta eikä järkevää.

Ed. P. Leppänen: Herra puhemies! Jatkoka ja tätä käsittelyä ja muutakin rikoslakien käsittelyä ajatellen olisi mielenkiintoista tietää, mikä SMP:n linja tulee olemaan. Onko se se linja, joka on hallituksessa omaksuttu, vai se linja, joka on muutamissa puheenvuoroissa tänään tullut esille? Ei kohta saa selvää, kumpaa linjaa te edustatte. Oletteko yksimielisesti olleet hallituksessa sen linjan takana, joka siellä on omaksuttu, vai tämän päivän puheenvuorojen, jotka on linjattu ihan eri tavalla?

Voin yhtyä niihin ajatuksiin, mitä edustajat Aittoniemi ja Vistbacka ovat esittäneet siltä osin, että on erilaista käytäntöä ja on erilaista lainsäädäntöä, joka on epäoikeudenmukainen esimerkiksi murhatapauksissa. Autolla voi murhata ihmisen, mistä saa yleensä rattijuopotapauksessa muutaman kuukauden vankeutta, mutta jos tappaa jollain muulla välineellä juopuneena, niin saa vuosia vankeutta, ja mm. tämäkin epäkohta on korjaamatta meidän lainsäädännössämme.

Ed. Niinistö: Herra puhemies! Tuli vähän kerettiläinen ajatus: Onkohan niin, että virkavapaalla oleva virallinen syyttäjä ei oikein luota virallisiin syyttäjiin? Nimittäin tässä lakiehdotuksessahan jätetään harkintavalta viralliselle syyttäjälle. Teksti kuuluu, että virallinen syyttäjä saa jättää, hänen ei ole pakko jättää syyttämättä. Minä kyllä uskon, että Suomen viralliset syyttäjät kykenevät tätä harkintaa oikein käyttämään.

Toivoisin, että SMP:n kriminaalipoliitikot keskittyisivät tai ainakin pyrkisivät miettimään myös keinoja siinä suhteessa, miten rikollisuutta voidaan vähentää. Ei ole niin kauhean hedelmällistä, jos keskitymme pelkästään siihen, mitä sitten seuraa, kun rikoksia tapahtuu. Minusta tuntuu, että siihen suuntaan pitäisi tässä keskustelussa edetä.

Ed. Andersson: Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee ed. Vistbackan puheenvuoroa, niin on vähän vaikea ymmärtää, kenen puolesta hän näin puhuu ja minkälaista yhteiskuntaa hän haluaa tällä puheella luoda. Se, että Suomessa on lapsivankeja — viime vuonnahan niitä oli yli 300 — on kaikin tavoin huono asia. Se on häpeällistä, se on näille ihmisille turmiollista, ja sitten kun tulee tällainen laki, joka vähän yrittää liberalisoida tätä käytäntöä, niin edustajat Vistbacka ja Aittoniemi vastustavat tätä. Se on uskomattoman julmaa ajattelua, enkä ymmärrä, ketä ed. Vistbacka tässä nyt puolustaa ja ketä hän rakastaa.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Rikoslakien osittaisuudistukset, jotka täällä etenevät pienemmissä ja suuremmissa pakeeteissa, ovat kyllä hyvin laaja kokonaisuus. Jos ajatellaan, että ne olisivat esillä kaikki yhtä aikaa, niin minä luulen, että se saattaisi olla vielä hiukan ongelmallisempaa. Näin on edetty kuitenkin jo useampien osien kohdalla ja edetään parhailaan.

Se, miten täällä nyt nimismies, rikospoliisi ja muut ovat ottaneet kantaa tähän, osoittaa sen, että tässä on kovin ristiriitainen tilanne. On myös tullut valiokunnassa jo esille tämän alueen asioiden käsittelyssä, että tässä yhteiskunnassa kulkevat täysin eri tasossa rikoslakien soveltaminen ja se, mistä nämä asiat johtuvat, siis sosiaalinen puoli, koko se alue kenttä, minä takia nämä lapset, 12-vuotiaat ja siitä vanhemmat, ovat joutuneet sellaiseen tilanteeseen, että he joutuvat poliisiin tutkittaviksi ja ovat tuomittuja jo aivan pienestä pitäen. Oikeastaan tässäkin kaupungissa on paljon nuoria, jotka joutuvat sellaiseen tilanteeseen, että ovat oikeastaan pilaamassa elämänsä tai sen pilaa tämä meidän systeemimme.

Sen vuoksi valiokunnassa on kyllä paneuduttu siihen asiaan, miten tämä voitaisiin estää, mutta ei lainkaan sillä tavoin kuin pitäisi. Näitä pitäisi olla pohtimassa samanaikaisesti rikosasioiden tuntijoiden kanssa myös niiden, jotka tuntevat sosiaalista taustaa paremmin. Silloin vasta voitaisiin muodostaa turvallisempi ja selkeämpi lainsäädäntö koko tälle alueelle.

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Toetan ensinnäkin ed. P. Leppäselälle, että minun käsitykseni mukaan selkeästi on tullut esille se, että me emme Suomen maaseudun puolueen eduskuntaryhmässä ole laumasieluja, vaan pys-

tyimme ajattelemaan omillakin aivoillamme ja pystymme tuomaan myös näkemyksemme esille siitä huolimatta, olemmeko hallitusta tukeva ryhmä vai emme. Minä uskon, että se on tullut tähänkin saakka selville. Tässä se on tullut nyt ja tulee tulevaisuudessakin. Emme me voi lähteä sille linjalle, että me hyväksymme kaiken, mitä tässä salissa ehdotetaan, siitä johtuen, että me pystymme määräämään muutamia joululahjarahoja joulun alla joillekin urheiluseuroille.

Mitä tulee ed. Niinistön näkemykseen, niin aivoriiki on paikallaan tietysti keksimään vaihtoehtoisia järjestelmiä, mutta minä uskon kyllä, että aika vähäiset ovat mahdollisuudet löytää sellaisia vaihtoehtoisia menettelytapoja, joilla päästään kovinkaan hyvään tulokseen. Minä sanoisin, että jos yhteiskunta varhaisessa vaiheessa varoittaa pienellä, kiinteällä rangaistuksella, vaikka 14 päivän arestirangaistuksella nuorta rikoksenteikijää siitä, että yhteiskunta on tosissaan, se on parempi vaihtoehto kuin nämä lässyttelyt, joiksi minä nimitän vaihtoehtoisia seuraamuksia. Jos niitä löydetään joitakin hyviä, niin minä olen varmasti mielelläni niitä kannattamassa.

Sitten ed. Anderssonille. Lapsivanki-käsite on juuri se, jolla saadaan humanistien ja liberaalien silmiin sellainen itkuverho, että sen läpi ei oikein kunnolla näe. Sellainen 17-vuotias rikoksenteikijä, jolla on putkenpätkä kourassa ja joka on tekemässä ryöstöä, kyllä on aika kaukana lapsesta. Kyllä se on kehittynyt kaikin puolin muuhun suuntaan, niin ettei voida puhua enää lapsivangista. Minä olen sitä mieltä, että nämä lapsivanki-käsitteet saisi heittää pois, koska ne ovat harhaanjohtavia. Ei Suomessa ole lapsivankeja.

Ed. Paloheimo: Arvoisa puhemies! Olen ed. Anderssonin kanssa samaa mieltä siitä, että on häpeällistä ja julmaa, että Suomessa on 300 ns. lapsivankia. Kuitenkin jos tähän asiaan vastuullisesti suhtautuu, niin täydellinen puuttumattomuus tähän kysymykseen on varmasti yhtä julmaa pitkällä tähtäyksellä kuin puuttuminen. Siitä syystä olisi välttämätöntä löytää jokin rutiininomainen, yleisesti käytössä oleva vaihtoehto näiden kahden välillä. Jos nykyään annetaan ehdonalaista vankeutta loputtomasti, niin se on juuri sitä täydellistä puuttumattomuutta, joka, kuten toistan vielä, on mielestäni julmempaa kuin pikku rangaistus.

Mitä tulee ed. P. Leppäsen huomautukseen ed. Aittoniemelle, niin ihan riippumatta siitä, mitä mieltä. ed. Aittoniemi on ja mitä mieltä ed. P. Leppänen on, minä olen huolissani siitä, että täällä opposition edustajat alkavat olla huolestuneita hallituksen rivien rakoilemisesta ja siitä, että hallituksen piiristä löytyy sellaisia henkilöitä, jotka itsenäisesti ottavat kantaa muita hallitusryhmiä ja hallituksen konsensusta vastaan. Minusta opposition pitäisi olla pikemminkin huolissaan konsensuksesta kuin siitä rivien rakoilemisesta.

Ed. Vistbacka: Herra puhemies! Tässä meni niin monta vastauspuheenvuoroa, että ihan ylimalkaisesti voin ed. P. Leppäselä todeta viitaten siihen, mitä ed. Aittoniemikin sanoi, että minä olen luullut, että minä voin itsenäisesti täällä ajatella ja luulen, että jonkin verran konkreettisella tasollakin tunnen näitä asioita. Myös äänestyksissä olen mielestäni osoittanut sen nimenomaan kriminaalipoliittisissa asioissa, kun täällä on niistä noin vuosi sitten muistaakseni viimeksi äänestetty.

Ed. Niinistölle sanoisin, että mikäli kuuntelitte tarkkaan puheenvuoroani, siinä totesin, mikä on harkintavalta tällä hetkellä, mutta millä tavoin tämä lakiesitys perustelee tämän? Nimenomaan tarkoituksena on jopa supistaa harkintavaltaa, vaikka periaatteessa muka annetaan lisää sitä. Tämä on minun mielestäni se kriittinen kohta siinä. Kun sanotaan, että olisi parempi niin kuin keskittyä rikollisuuden torjuntaan, minä en tässä puheenvuorossani siihen halunnut puuttua, mutta edellisessä puheenvuorossa, minkä täällä käytiin, esittelin tästä joitakin ajatuksia. Niitä ei varmasti kovin paljon ole, mutta ennalta ehkäisevä on yksi työsarka nimenomaan siinä.

Ed. Anderssonille vastaisin, kuten täällä nyt todettiin jo lapsivangeista ja muusta, että käytännön kokemuksen perusteella, joka minulla on, konkreettinen, välitön puuttuminen tapahtumaan, olkoon se sitten viikonloppuaresti taikka jokin muu, on varmasti paljon hedelmällisempää nuorille kuin se, että he ovat linnassa kuukausia taikka vuosia, harvemmin vuosia, mutta kuitenkin. Se, että välittömästi puututaan sillä tavoin, että nuori tuntee, ei tarkoita sitä, että heitä pitää sulkea yhteiskunnan ulkopuolelle. Nimenomaan tämä on ollut se tarkoitus, jota myös tuossa esittelin. Vaihtoehtoisia rangaistusjärjestelmiä olisi pitänyt samanaikaisesti esitellä.

Ed. Vähänäkki: Herra puhemies! Minä ihmettelen suunnattomasti ed. Vistbackan äskeistä pitkää puheenvuoroa. Hän on istunut perustuslakivaliokunnassa, ja kun siellä viimeksi käsiteltiin oikeuskanslerin kertomusta edelliseltä vuodelta, niin asianomainen valiokunta kirjasi mietintöönsä yksimielisesti kannanoton juuri lapsivankien liiallisesta määrästä ja kiinnitti ylimmän syyttäjän huomiota siihen, että alisyyttäjiä tulisi enemmän käyttää syyttämättäjäättämisinstituuttia, joka nyt voimassa olevassa laissa on olemassa. Samalla todettiin keskustelussa, että vaihtoehtoisia rangaistuksia ei kannata tähän hätään odottaa, koska niihin valmistellaan lainmuutoksia. Tähän hätään, mikä tällä hetkellä on, auttaa nimenomaan syyttämättäjäättämis- ja tuomitsemättäjäättämisinstituutin laajentaminen koskemaan pikkurikollisia ja nimenomaan alle 18-vuotisia.

Mutta kun tarkemmin ajattelin, en ihmettelekään tätä ed. Vistbackan puheenvuoroa. Siellä perustuslakivaliokunnassa ei kukaan ole kuuntelemassa, vaikka pitäisi kuinka populistisia puheenvuoroja. Mutta on hyvä täällä julkisen sanan läsnä ollessa esiintyä pamppu- ja rankkarilinjan poliisimiesten edustajana, kun suurin osa Suomen poliisikuntaa on kuitenkin lähestymässä, niin kuin tiedetään, englantilaista bobby-poliisia, ystävällistä poliisia.

Ihmettelin ensin myös ed. Aittoniemen puheenvuoroa. Mutta koska hän ei nyt ole perustuslakivaliokunnassa ja kun olen tottunut hänen populistisiin näkemyksiinsä joka paikassa huuliharppuineen, niin en sitä enää ihmettele yhtään.

Ed. Andersson: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemelle sanoisin, että minun mielestäni alle 18-vuotias ihminen on lapsi. Jos tällainen alle 18-vuotias ihminen eli lapsi pannaan vankilaan, niin silloin hän on minusta lapsivanki. Ei se sen kummempi asia ole.

Ed. Aittoniemi sanoi myös, että nämä vaihtoehtoiset sanktiot ja puuttumiset ovat pilipalia. Minun mielestäni ne eivät ole sitä. Siitä minä olen ed. Vistbackan kanssa samaa mieltä, että pitää puuttua asioihin, mutta keksiä vaihtoehtoisia rangaistuksia eikä panna näitä ihmisiä vankilaan, koska siellä turmeltuu aivan varmasti.

Tulee mieleeni vähän semmoinen ilkeä ajatus, että kun SMP nyt on häviämässä puoluekartalta, niin otetaan tällainen oikeistopopulistinen, määrätietoinen linja, esimerkiksi sem-

moinen ohjelma, missä on kaksi asiaa: rajat kiinni ja lapset vankilaan.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Tämä ehkä on saattanut mennä perille, koska niin suurta huolta tunnetaan populismista. Todennäköisesti ei tarvita edes huuliharppua sen eteenpäin viemiseen.

Haluan todeta ed. Anderssonille sen, että 15—18-vuotias henkilö on nuori rikollinen, jolla on kaikki rikollisen olemukseen kuuluvat osatekijät. Ehkä ed. Andersson on nähnyt tällaisia henkilöitä. Minä ihmettelen tuota näkemyskarttaa, että hän puhuu tässä tapauksessa lapsista, koska tietää hyvin, että tässä luokassa olevia henkilöitä on hyvin paljon, nimenomaan paatuneita rikoksentekejiä. Näistä on kysymys näissä meidän puheenvuoroissamme, nimenomaan yhteiskunnan suojelemisesta ja toisaalta keinojen etsimisestä heidän osaltaan, jotta voidaan riittävän hyvissä ajoin osoittaa heille, että yhteiskunta on toisissaan ja että yhteiskunta välittää heistä.

Mitä tulee sitten ed. Vähänäkin puheenvuoroon, hänellä on erinomainen tapa osoittaa jopa julmistunutta kasvoa puheenvuorossaan, vaikka taustalla kukkii hyvä huumori. Minä totean, että vaikka suomalainen poliisi on jo tänä päivänä ja on pitkään ollut hyvin ystävällinen ja palveluhaluinen, se on siitä huolimatta vastuuntuntoinen yhteiskuntaa kohtaan. Kun se näkee, mitä on tapahtumassa, niin sen velvollisuus on muuallakin ja nimenomaan täällä eduskunnassa poliisin edustajien taholta tuoda esiin ne epäkohdat ja heittää täällä eduskunnassa kansanedustajien harkittavaksi, mihin ollaan menossa, ollaanko menossa oikeaan suuntaan vai väärään suuntaan. Jos ollaan menossa väärään suuntaan, mitä olisi mahdollisesti tehtävä, jotta lähdetäisiin oikeaan suuntaan.

Ed. Vistbacka: Arvoisa puhemies! Ed. Vähänäkilä toteaisin, että hän juristina ja entisenä apulaispoliisitarkastajana hyvin tietää, että syyttäjillä on itsenäinen harkintavalta syyteiden osalta. Siinä eivät mitkään perustuslakivaliokunnan hurskaat toivomukset auta, vaikka siellä ehkä joku on sattunut olemaan kuuntelemassakin silloin, kun siellä asiantuntijat ovat puhuneet taikka allekirjoittanut esittänyt mielipiteitään. Hyvin ne ainakin julkisuuteen menivät, kerran joku sieltä ne hyvin vuodatti. Ainaakin erään iltapäivälehdessä palstoilta sain lukea, mitä olin siellä sanonut. En tiedä, tarvitseeko

siitä sen enempää julkisuudessa täällä salissa puhua taikka perustuslakivaliokunnassa, koska silloinkin ne olivat julkisia näköjään. (Ed. Vähänäkin välihuuto) — Yksittäisiä puheenvuoroja nimenomaan oli lausuttu.

Mitä tulee sitten yleensä poliisiasioihin ja pamputuksiin, niin toteaisin, että puheenvuorossani en kyllä niistä puhunut, vaan käsitteelin nimenomaan syyttämättä jättämistä, tuomitsematta jättämistä, ilmoituksen tekemättä jättämistä. Viitaten siihen, mitä ed. Aittoniemi sanoi, niin hyvähän se on, että ed. Vähänäkin pääsee vähän vauhtiin ja saa huomiota osakseen. Ed. Anderssonille toteaisin, että minä en laske niin paljon, olenko häviämässä vai en, koska ne ihmiset, joita minä edustan täällä, ovat sitä mieltä, että olkoon sitten rajat kiinni, mutta ei lapsia vankilaan, vaan yhteiskunta puuttukoon heidän tekemisiinsä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään lakivaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys n:o 80 laiksi ilmailulain muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikennevaliokuntaan.

16) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 45 laiksi ulkomaille tehtäville sijoituksille määrättävästä erityisilemaverosta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Seppänen: Herra puhemies! SKDL:n, keskustan ja vihreiden kansanedustajista koostuva haittaverotyöryhmä piti tänään ensimmäisen järjestäytymiskokouksensa. Siellä ei tullut esille sellainen haittavero, jota tässä meidän SKDL:n kansanedustajien allekirjoittamassa aloitteessa vaadimme, mutta haittaveron ominaisuudet tällä lakiesityksellä on siinä merkityksessä, että pyritään tekemään kan-

nattamattomaksi sellainen toiminta, joka haittaa ja on vahingollista yhteiskunnan toiminnalle.

Nyt on kysymyksessä Suomesta ulosvietävien pääomien verottaminen, ja perusteen tälle verolle asettaa se, että Suomella on vaihtotaseen vaje, joka aiheuttaa ongelmia taloudenpidolle. Tämä yhtäaikaaisesti vaihtotaseen vajeen kanssa aiheuttaa, että Suomi on pääomien nettoviejä. Suomesta viedään ulkomaille pääomia suorina sijoituksina sellaista vauhtia, että yksinomaan viime vuonna Suomesta vietiin ulkomaille enemmän suoria sijoituksia kuin ulkomaiset sijoittajat ovat kautta historian sijoittaneet rahojen Suomeen. Siis yhtenä vuonna Suomesta vietiin enemmän ulos pääomia kuin kautta aikain Suomeen on tuotu suoria sijoituksia. Näille pääomille ei kotiuteta osinkoja eikä korkoja, ja tältä osin nämä maasta viedyt pääomat ovat omiaan heikentämään Suomen vaihtotaseen vajeetta. Suomen vaihtotaseen vajeesta suurin osa koostuu nimenomaan pääomille maksettavista korvauksista, koroista Suomen ulkomaisista lainanotoista. Tässä mielessä nämä ulkomaille tehtävät sijoitukset ovat epäedullisia Suomen näkökulmasta ja monessa tapauksessa ihmiset, jotka näitä pääomasijoituksia tekevät, ovat epäisanmaallisia.

Kokoomuksen piirissä on nostettu kysymys siitä, että kasinotaloutta pitäisi rajoittaa tai kasinotalouden rehottaminen pitäisi saada kuriin. On annettu ymmärtää, että halutaan sellaisia veroja, joilla voitaisiin panna esimerkiksi keskustan puheenjohtajan Paavo Värysen isänmaalliseksi kutsuman sijoittajan Pentti Kourin saamat helpot keinotteluvoitot kuriin, jotta voitaisiin saada vero kasinotalousvoitoille. Kokoomukselta ei ole kuitenkaan olemassa minkäänlaisia konkreettisia ehdotuksia tässä asiassa, ja varmasti yllättävän vaikeaa tulee kokoomukselle olemaan tällaisten verojen muotoilu. Nimittäin Suomella on kahdenvälisiä sopimuksia ulkomaiden kanssa, ja ilman, että niitä sopimuksia muutetaan, ei ole useissa tapauksissa mahdollista panna verolle voittoja, jotka syntyvät kasinotaloustoiminnoissa. Kokoomus ei ole esittänyt yhtään keinoa, jolla voitaisiin rajoittaa pääomien maastavientiä tai saada ne esimerkiksi verotuksen piiriin. Tässä mielessä pääministeri Holkerin tässä salissa eduskunnan valtio-neuvoston kyselytunnilla antama vaikutelma siitä, että kasinotaloutta ollaan jollakin tavoin rajoittamassa, tulee kaatumaan keinojen puutteeseen. Minkään tyyppistä keinovalikoimaa ei

ole väläytelty tässä asiassa, jotta voitaisiin tehdä tällainen kasinotaloustoiminta kannattamattomaksi.

Sen sijaan nyt meillä on SKDL:n piirissä tuotu tänne saliin ehdotus, jolla varmaankin pystyttäisiin vaikuttamaan maasta uloslähteviin pääomiin ja saataisiin rajoitettua maasta uloslähtevien pääomien määrää. Kysymyksessä on leimavero. Suomesta ulkomaille lähteville suorille sijoituksille, kuten myös portfolio-sijoituksille pitäisi panna sellainen leimavero, että rahojen maastavienti olisi kannattamattomampaa kuin se tänä päivänä on.

Nyt meillä on vielä puolitoista vuotta aikaa siihen, jolloin Suomessa tulee purkautumaan kaikkien aikojen suurin rahapotti, ihmisten käsissä oleva rahapotti, noin 100 miljardia markkaa, jotka on talletettu määräaikaistileille verottomille talletustileille. Suurin osa, ehkä 80 prosenttia, tästä 100 miljardin markan säästöpotista on tukkusaastajien rahaa. Se on sellaisten keinottelijoiden rahaa, jotka itse työtä tekemättä, mutta toisten työn tuloksia omaan haltuunsa ottamalla ovat tämän rahan koonneet ja ovat sijoittaneet sen kahdeksi vuodeksi verottajan ulottumattomiin.

Kun tämä 100 miljardin markan potti purkaantuu puolentoista vuoden kuluttua, on erittäin suuri vaara, että Suomen Pankin liberalisoidessa pääomamarkkinoita suuri osa näistä rahoista karkaa ulkomaille pois Suomen kansantalouden hyötykäytöstä. Sen takia on välttämätöntä, että jo nyt tässä vaiheessa ruvetaan suunnittelemaan keinoja, joilla saadaan pidettyä tämä 100 miljardin markan jättipotti Suomessa ja tehdään näiden rahojen sijoittaminen ulkomaille kannattamattomaksi. Nimittäin Suomen vaihtotaseen vajetta on täysin mahdollonta saada kuntoon ja edes rajoitettua, jos tällaiset rahasummat ovat vaarassa lähteä maasta ulos korkean tuoton perässä tänä aikana, jolloin keskuspankki on tehnyt mahdolliseksi vapaammat ulkomaiset sijoitukset. Suomestahan saa tänä päivänä sijoittaa myös keinottelutarkoituksiin ulkomaisiin pörssiosakkeisiin 300 000 markkaa vuodessa yksittäinen henkilö, ja sen lisäksi on aivan selvää, että näitä rahoja tullaan imemään ulkomaille. Suomalaisille tukkusaastajille tullaan tarjoamaan erilaisia vaihtoehtoja, jotta nämä rahat saataisiin pois Suomen kansantalouden käytöstä ja jotta ne hyödyttäisivät ulkomaisia kansantalouksia.

Tältä osin olemme tuoneet tänne ehdotuksen, joka varmaankin on oikean suuntainen niissä

toimenpiteissä, joilla pyritään ajattelemaan Suomen kansantalouden etua ja jolla saataisiin kansakunnan aikaisempien sukupolvien työn tuloksena syntyneet pääomat pysymään maassamme. On selvää, että erityisesti kokoomuksen ryhmässä ja tietysti myöskin SMP:n ryhmässä, joka haluaa ihmisiltä rajat kiinni mutta rahalle rajat auki, ei ole minkäänlaista halua asettaa rajoituksia kansantalouden toiminnalle siinä mielessä, että kansantalous saataisiin palvelemaan Suomen etua. Ja on eräällä tavalla epävarmaa, mikä tulee olemaan Suomen keskustan kanta tässä kysymyksessä. Suomen keskustassa puheenjohtaja Paavo Väyrynen on useissa eri yhteyksissä liputtanut rajojen aukaisemista ulkomaisten pääomien tulla ja mennä, ja siinä mielessä Suomen keskustalta uupuu selvä kasinotalouden vastainen strategia, jolla pystyttäisiin korjaamaan Suomen vaihtotasetta ja saattamaan hallintaan Suomen taloudellinen kehitys.

Olen erittäin iloinen siitä, että Suomen keskusta on muuttanut kantojaan näissä haittavero-kysymyksissä, on tullut oikeille linjoille tekemään luonnon saastumista kannattamattomammaksi ja on ottanut tällaisen myönteisen kannan ihmisen ja luonnon suhteen korjaamisessa. Toivoisin, että Suomen keskustassa oltaisiin valmiita myöskin tämän tyyppisissä kysymyksissä, joissa pitäisi saattaa järjestykseen Suomen kansantalous, hyväksymään ja tuomaan omia aloitteita, joilla pystyttäisiin vaikuttamaan Suomen kansantalouteen myönteisellä tavalla, sillä tavalla, kuin tämä esitys. Ja tietysti sosialidemokraateilta toivoisimme aloitteellisuutta hallituksessa. Vaikeaaahan se tuon kokoomuksen kanssa on olla hallitusyhteistyössä, kokoomuksen, jossa ei olla kiinnostuneita Suomen kansantalouden etujen puolustamisesta, mutta silti toivoisimme, että sosialidemokraatit olisivat aloitteellisia ja koettaisivat tai pystyisivät ainakin esityksillään näyttämään, että kokoomus on kasinotalouden agentti Suomen politiikassa.

Ed. Gustafsson: Herra puhemies! Pitkästä aikaa ed. Seppänen puhui oikeaa ja hyvää asiaa. Tämä erityisvero sijoituksille on yksi mahdollinen keino siinä tarkoituksessa kuin sitä esitettiin. Ed. Seppänen ei kuitenkaan tuonut yhtä näkökohtaa esille, joka minusta liittyy tähän lakiehdotukseen. Se on se vaikutus, mikä tällaisella verolla olisi valuuttakeinotteluun, koska siinähan päästäisiin kiinni sen tyyppiisiin

hetkellisiin isoihin rahamassoihin ja sillä olisi epäilemättä vaikutusta valuuttakeinotteluun.

Kun ed. Seppänen minusta pitkästä aikaa aika rakentavasta kaipasi myöskin sosialidemokraateilta strategiaa, niin voin ilokseni ja iloksenne todeta, että eduskuntaryhmän budjetikannanotossa on selvät vasemmistolaiset talouspolitiikan painotukset. Totean kolme kohtaa. Eduskuntaryhmämme pitää tärkeänä kattavan ja tasoltaan nykyistä korkeamman leimaverotuksen toteuttamista osakkeille. Sitten: yrityksen luotonottoa olisi syytä hillitä esimerkiksi erillisellä, vain yrityksiin suunnattavalla luottoverolla. Ja kolmantena: osakekauppojen hillintään olisi etsittävä keinoja esimerkiksi osakekaupan verotuksesta. Nämä ovat kaikki asioita, joitten kohdalta tulemme käymään totisen otteen kokoomuksen kanssa syksyllä, kun budjetia teemme.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Haluan todeta, että ed. Seppäsen aloite on todella vanhanaikainen tänä aikana, kun yleensä pyritään kansainvälistymiseen ja kansainvälistymisen edistämiseen, ja mielestäni tähän sisältyy erittäin paljon suuria ongelmia. Ajatellaan esimerkiksi suomalais-neuvostoliittolaisia yhteisyrityksiä. En pidä kovin suotavana sitä, että jos suomalainen yritys haluaa mennä mukaan tällaiseen yhteisyritykseen ja siirtää myös tuossa yhteydessä pääomaa esimerkiksi Neuvostoliittoon, että tuota yritystä tällaisen Suomen ja Neuvostoliiton välisen yhteistyön lisäämisestä rangaistaisiin. Myös monen suomalaisen yrityksen menestykselle on täysin välttämätöntä, että sijoittaudutaan osittain ulkomaille, erityisesti mm. myyntikonttoireita perustamalla, jotta tällä tavalla suomalaisten tuotteitten menekki voidaan turvata ja myös työntekijöiden työpaikat.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Kyllä minusta tämä asia nyt kääntyi pääläelleen. Ed. Sasi esittää täällä, että ongelmana olisi neuvostokauppa ja Neuvostoliiton kanssa perustettavat yhteisyritykset silloin, kun maasta on lähdössä rahaa kymmenin miljardein markoin ulos. Kyllä on niin, ed. Sasi, että rajat ovat auki nimenomaan länteen, jossa on samanlainen talousjärjestelmä kuin meilläkin, keinotteluun ja rahan korkeimpaan mahdolliseen tuottoon perustuva talousjärjestelmä, sen hakemiseen hinnalla millä tahansa ja silläkin hinnalla, että raha on pois omasta kansantaloudesta hyötykäytöstä.

Kun tämä lakiesitys nyt tulee käsittelyyn valtiovarainvaliokuntaan ja siellä varmaankin verojaostoon, jossa ed. Sasi on, niin minä toivon, että hän tulee esittämään siellä sen tyyppistä ajatusta, että jätetään Neuvostoliittoon tehtävät suorat sijoitukset tämän lakiesityksen ulkopuolelle. Minä tulen häntä tässä yhteydessä kannattamaan. Vastavuoroisesti minä ehdotan, että siellä, missä ongelmat ovat, sinne kiinnitetäisiin huomiota.

Olen erittäin iloinen siitä, että sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä osoittaa selkärankaa näissä kysymyksissä, osoittaa erilaista talouspoliittista käyttäytymistä verotusasioissa kuin muutamana aikaisempina vuonna ja on hahmottelemassa sellaisia esityksiä, joita voidaan kutsua kasinotaloutta järjestykseen saattaviksi toimenpiteiksi toisin kuin kokoomus. Kokoomus ei ole tässä salissa esittänyt mitään sellaista, jolla saataisiin kasinotalous kuriin. Kokoomus on vain pyrkinyt antamaan sellaisen vaikutelman, että se on kasinotalouden vastaiselle asialla. Esimerkiksi ed. Siitonen täällä hallituksen kyselytyynnillä esitteli sen tyyppisiä näkemyksiä, että ei voi pitää kokoomusta vakavasti otettavana kasinotalouden vastaisena voimana.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

17) Eduskunnan tilintarkastajien kertomus vuodelta 1988 (K n:o 6)

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

18) Ehdotus laiksi pääkaupunkiseudun rakennusverosta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 30
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17
Suuren valiokunnan mietintö n:o 56

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Laine: Herra puhemies! Tämä hallituksen esitys pääkaupunkiseudun rakennusverosta ei ratkaise itse ongelmaa. On mitä todennäköisintä, että ongelmat vain siirtyvät tuonnempana ratkaistaviksi, tarkoitan erityisesti toimitilarakentamisen paineita. Pääkaupunkiseudun kasvun hillitsemisessä tarvitaan nimenomaan työpaikkarakentamisen rajoittamista. Tässä suhteessa on edellytettävä hallitukselta toimenpiteitä.

Ed. Pekkarinen: perustelulausumassa kiinnitetään erääseen mahdollisuuden huomiota, ehdotetaan joustavampaa investointi- tai rakennusveroa. Ruotsissa on sovellettu suuremmissa kaupungeissa käytäntöä, joka perustuu aloituslupamenettelyyn. Me demokraattisessa vaihtoehdossa olemme sitä mieltä, että Suomessa tulisi selvittää Ruotsin käytännön soveltamista, ja siksi, herra puhemies, ehdotan perusteluissa lausuttavaksi:

”Eduskunta toteaa, että tilapäisellä investointiverolla ja sen jatkoksi nyt säädettävällä rakennusverolla siirretään toimitilarakentamisen paineita tulevaisuuteen ja on pelättävissä, että veron purkautuessa tapahtuu nopea rakentamisen painopisteen siirtyminen työpaikkarakentamiseen asuntorakentamisen vastaavasti supistuessa.

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele pikaisesti esitykset pääkaupunkiseudun kasvun hillitsemiseksi työpaikkarakentamista rajoittaen. Tällöin tulee selvittää muun muassa Ruotsissa Tukholman ja Göteborgin seudulla käytössä olevan aloituslupajärjestelmän soveltamisen mahdollisuudet meillä. Tässä järjestelmässä kunnat voisivat myöntää työpaikkarakentamisen aloitusluvut seudullisen kiintiön puitteissa.”

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Meillä on käynnissä erittäin paha maan sisäinen repeämä: työttömyysalueilta siirtyy väkeä pääkaupunkiseudulle, toisaalta syntyy autoitumista kehitysalueilla ja taas toisaalta täällä pääkaupunkiseudulla monet ongelmat kärjistyvät asuntojen hintojen kohotessa ja palvelujen laahatessa pahasti jäljessä.

Tällainen repeämä on ehdottomasti pysäytettävä. Siihen tarvitaan kahdenlaisia toimia: toimia, joilla rajoitetaan työpaikkojen lisääntymistä pääkaupunkiseudulla, ja toimia, joilla luodaan uusia työpaikkoja kehitysalueille, mis-

sä työttömyys yhä edelleenkin on erittäin vaikea ongelma.

Näiden toimien suorittamisella on kiire, sillä tässä on todella jo käynnissä tämä hyvin paha kehitys. Viime aikoina noin 70 % uusista työpaikoista on syntynyt Uudenmaan läänini. Kun näin jatketaan, niin tilanteesta muodostuu lyhyen ajan sisällä suorastaan katastrofaalinen.

Herra puhemies! Näillä perusteilla kannatan ed. Laineen tekemää perustelulausumaehdotusta.

Ed. Pekkarinen: Herra puhemies! Ensinnäkin tässä nyt käsitellyssä olevassa hallituksen esityksessä on toki hyvää. Hyvää tässä on se, että sillä edes jonkin verran jatketaan investointiveron voimassaoloaikaa uuden rakennusveron muodossa. Selvää kuitenkin on, että kun rakennusvero muutaman kuukauden sisässä, ensin heinäkuussa, sitten myöhemmin joulukuussa kokonaan alueella purkautuu, siitä seuraa melkoinen rakentamisen lisäbuumi tällä alueella. Onhan rakennusveron vuoksi jäissä tällä hetkellä olevia hankkeita noin viiden miljardin markan edestä. Kun tämä buumi vapautuu, se lisää tietysti työvoiman kysyntää, rakennustarvikkeiden kysyntää alueelle, synnyttää uusia työpaikkoja ja asuntojen kysyntää lisää niin ikään. Samanaikaisesti kun tuon veron purkaantuminen lisää asuntojen kysyntää, se johtaa kuitenkin siihen, että asuntotuotanto vaikeutuu juuri siitä syystä, että rakentamisen kapasiteetti suuntautuu juuri tuohon vähemmän tärkeään palvelu- ja hallintorakentamiseen.

Aivan samalla tavalla kuin edellisten puheenvuorojen käyttäjät ovat täällä edellyttäneet, myös meidän ryhmämme mielestä tulisikin nyt nopeasti varautua tilanteeseen, joka syntyy, kun uuden rakennusveron voimassaoloaika päättyy muutaman kuukauden sisällä. Keskustan eduskuntaryhmän mielestä tarvitaan nopeita toimenpiteitä erityisesti vallitsevan keskitty-miskiirteen katkaisemiseksi. Erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla tarvittaisiinkin oma toimenpideohjelma, joka tähtäisi alueen väestön- ja työpaikkakasvun rajoittamiseen ja erityisesti toisaalta alueen asumisen, sosiaali- ja terveyspalvelutason ja -tilanteen radikaaliin parantamiseen ja kohentamiseen. Mikäli kasvu alueelle jatkuu kovaa vauhtia, ei asumisen ongelmattikan hoitamisessa enempää kuin sosiaali- ja terveyspalveluiden kuntoon saattamisessakaan alueella meidän mielestämme onnistuta.

Näissä toimissa, joilla kasvua rajoitettaisiin alueella, on tietty sijansa ja käyttöarvonsa varmasti rakentamis- tai investointiverotyyppeillä ratkaisuihin. Siinä muodossa, jossa laki nyt säädetään, rakennusvero on kieltämättä turhan kankea ja eikä paras mahdollinen, sanotaan tällä tavalla. Siitä syystä onkin paikallaan, että veron loppumisajankohtaan mennessä valmisteltiin uudet esitykset meidän mielestämme siltä pohjalta, mitä kansliapäällikkö Sorsan johdolla toiminut ryhmä asiasta onkin esittänyt. Tosin se esittää, että lähinnä suhdannepoliittisista syistä olisi investointivero, jota voitaisiin käyttää nykyistä rakennusveroa joustavammin. Meidän mielestämme tuo joustavuus käytännössä merkitsisi sitä, että tuota veroa pitäisi voida soveltaa myös muilla sellaisilla alueilla kuin vain pääkaupunkiseudulla, missä rakentaminen on ylikuumentunut. Edelleen tuon veron piiriin tulisi ottaa myös teollisuusrakentaminen, ei ehkä kaikkialla, mutta ainakin joillakin alueilla.

Pidämme myös hyvänä sitä ajatusta, mikä ed. Laineen puheenvuorossa täällä tuotiin esille. Pois suljettu ei, kuten meidän vastalauseestammekin kävi ilmi, myöskään meidän mielestämme ole se, että käyttöön otettaisiin aloituslupamenettely. Myös sen mahdollisuudet on syytä selvittää, niin kuin ed. Laine lausumassaan edellyttää, ja tästä syystä asetun kannattamaan hänen perustelulausumaansa.

Herra puhemies! Esittämälläni perusteilla ehdotan perustelulausumaa, joka kuuluu näin:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele nopeasti toimenpideohjelman pääkaupunkiseudun kasvun rajoittamiseksi ja alueen asumisolosuhteiden sekä sosiaali- ja terveystalouden kohentamiseksi. Vähemmän tärkeän rakentamisen hillitsemiseksi pääkaupunkiseudulla ja muualla, missä rakentamisen suhdanteet ovat ylikuumentuneet, tulee nyt säädettävän rakennusveron voimassaoloajan päätyttyä ottaa käyttöön hyväksytty rakennusvero joustavampi investointi- tai rakennusvero.”

Ed. Paloheimon Arvoisa puhemies! Jotta asia ei unohtuisi, ilmoitan heti aluksi kannattavani ed. Pekkarisen ehdottamaa perustelulausumaa.

Mielestäni siitä jäi kuitenkin puuttumaan joitakin seikkoja, jotka ehkä tässä yhteydessä ovat detalleja, mutta jotka haluaisin kuitenkin tuoda esiin. Ensinnäkin ed. Laineen ja ed. Pekkarisen perustelulauseissa ei puhut-

tu minusta riittävän korostetusti kehyskunnista, siis Vihdistä, Nurmijärvestä, Tuusulasta, Keravasta, Järvenpäästä, Sipooista ja Kirkkonummesta, joiden kohdalla sokea kasvu tällä hetkellä on ongelmallista. Ne kasvavat voimakkaammin kuin mikään muu yhtenäinen alue koko Suomessa.

Tulisi päästä seudun jäsentyneeseen kasvuun siten, että Helsingin pääkaupunkiseudun rakennusmassa ei leviäisi yhtenäisenä mattona kaikkiin suuntiin. Koska täällä ei ole mitään audiovisuaalisia laitteita valitettavasti, niin minun täytyy yrittää käsimerkeillä teille näyttää, mitä minä tarkoitan. Minä tarkoitan sellaista viiden sormen systeemiä, viiden sormen yhteiskuntarakennetta, jossa Helsingin seutu rakentuisi sellaisten sakaroitten suuntaan, jotka ovat Porvoon, Lahden, Hämeenlinnan, Veikkolan ja Kirkkonummen suuntiin menevät tiet.

Korostan tässä yhteydessä myös sitä, että aluepolitiikka ja liikennepoliittikka samoin kuin asuntopoliittikka ja työpaikkapolitiikka kuuluvat ehdottomasti yhteen. Niillä päätöksillä, jotka tänään tehdään esimerkiksi tämän lain yhteydessä, tulee olemaan huomattavan pitkälle tulevaisuuteen merkityksensä, kymmeniä, mahdollisesti satoja vuosia, koska ne päätökset tulevat muiden päätösten ohella määräämään tämän seudun rakenteen pitkiksi ajoiksi tulevaisuuteen, onko se jäsentynyt vai ei.

On puhuttu usein siitä, että on erittäin miellyttävää, että Helsingin keskuspuisto, joka alkaa Laakson kentän takaa, ulottuu siitä edelleen yhtenäisenä suurin piirtein Utsjoelle saakka. Olisi erittäin hyvä, jos Helsinki rakentuisi niin, että näiden rakennettujen ”sormien” väliin jäisi viheralueita ja kukin viheralue ulottuisi maaseudulle saakka yhtenäisenä vyöhykkeenä. Tällaisia hengitysreikiä pitäisi saada mahdollisimman paljon.

Mikäli nyt Helsingin seutua ei tarpeeksi tehokkailla poliittisilla ratkaisuihin saada jäsenneityksi niin, että se on kestävä pitkälle tulevaisuuteen, on meidän sukupolvemme se, jota jälkipolvet oikeutetusti tulevat syyttämään siitä, että se on antanut pääkaupunkiseudun rakentua harmaana yhtenäisenä massana kaikkiin suuntiin siten, että siitä on haittaa sekä tällä seudulla asuville, ahtaissa olosuhteissa eläville ihmisille, että koko valtakunnalle.

Ed. Halonen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Mattila: Herra puhemies! Täällä on käytetty varsin perusteellisia, hyviä puheenvuoroja lain käsittelyn yhteydessä. Haluaisin kuitenkin palauttaa mieliin muutaman viikon takaisen erään tutkimuksen, tekniikan tohtori Paavo Littowin tekemän selvityksen alueellisen keskittymisen hinnasta.

On syytä huomata, että tässä tutkimuksessa verrattiin keskittynyttä kehittämistä ja hajautettua kehittämistä. Luonnollista oli, että erot rahassa mitattuna tulivat hajautetun kehittämisen kannalle ja olivat todella merkittävät.

Tutkimus osoitti myös, että yritysten ja laitosten sijoittumisessa ei tähän mennessä ole juuri lainkaan otettu huomioon asuntojen kustannuksia tai yhdyskuntakustannuksia. Eritoten päivittäiset työmatkakustannukset ovat painavia kustannustekijöitä.

Mielestäni tämä tutkimus olisi syytä ottaa huomioon hallituksen piirissä todella vakavasti, kun ajatellaan sitä aikaa, joka koittaa nyt käsiteltävänä olevan lain päättymiseen jälkeen eli ensi vuoden alusta lukien. Kaiken kaikkiaan keskittäminen on maksanut suomalaiselle yhteiskunnalle jo liian paljon. Liian suuret oppirahat on jouduttu maksamaan. On pyrittävä välttämään vastaavanlaisia virheitä jatkossa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Laine ed. Tennilän kannattamana ehdottanut perusteissa lausuttavaksi: "Eduskunta toteaa, että tilapäisellä investointiverolla ja sen jatkoksi nyt säädettävällä rakennusverolla siirretään toimitilarakentamisen paineita tulevaisuuteen ja on pelättävissä, että veron purkautuessa tapahtuu nopea rakentamisen painopisteen siirtyminen työpaikkarakentamiseen asuntorakentamisen vastaavasti supistuessa. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti esitykset pääkaupunkiseudun kasvun hillitsemiseksi työpaikkarakentamista rajoittaen. Tällöin tulee selvittää muun muassa Ruotsissa Tukholman ja Göteborgin seudulla käytössä olevan aloituslupajärjestelmän soveltamisen mahdollisuudet meillä. Tässä järjestelmässä kunnat voisivat myöntää työpaikkarakentamisen aloitusluvat seudullisen kiintiön puitteissa."

Ed. Pekkarinen on ed. Paloheimon kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee nopeasti toimenpideohjelman pääkaupunkiseudun kasvun rajoittamiseksi ja alueen asumisolot-

suhteiden sekä sosiaali- ja terveystalouden kohentamiseksi. Vähemmän tärkeän rakentamisen hillitsemiseksi pääkaupunkiseudulla ja muualla, missä rakentamisen suhdanteet ovat ylikuumentuneet, tulee nyt säädettävän rakennusveron voimassaoloajan päätyttyä ottaa käyttöön hyväksyttyä rakennusveroa joustavampi investointi- tai rakennusvero."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Lopuksi on äänestettävä perustelulausumaehdotuksista.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Laineen ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 84 jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 80. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Pekkarisen ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Pekkarisen ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 80 jaa- ja 38 ei-ääntä; poissa 81. (Koneään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

19) Ehdotus laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 24

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

20) Ehdotus laiksi vientitakuulain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 52

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

21) Ehdotus laiksi kalatalouden korkotukilainoista annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 51

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään nyt päiväjärjestyksen 1)–13) asia. Esiteltävät toivomusaloitteet ovat tänään edustajien nähtävinä eduskunnan kansliassa pääsihteerin huoneessa.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan

1) Toivomusaloitteet n:ot 1—4

lakivaliokuntaan

2) Toivomusaloitteet n:ot 5—12

ulkoasiainvaliokuntaan

3) Toivomusaloitteet n:ot 13—22

valtiovarainvaliokuntaan

4) Toivomusaloitteet n:ot 23—107

pankkivaliokuntaan

5) Toivomusaloite n:o 108

talousvaliokuntaan

6) Toivomusaloitteet n:ot 109—167

laki- ja talousvaliokuntaan

7) Toivomusaloitteet n:ot 168—264

sivistysvaliokuntaan

8) Toivomusaloitteet n:ot 265—439

maa- ja metsätalousvaliokuntaan

9) Toivomusaloitteet n:ot 440—508

sosiaalivaliokuntaan

10) Toivomusaloitteet n:ot 509—633

liikennevaliokuntaan

11) Toivomusaloitteet n:ot 634—738

puolustusasiainvaliokuntaan

12) Toivomusaloitteet n:ot 739—746

toiseen lakivaliokuntaan

24) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12 (HE n:o 78)

13) Toivomusaloitteet n:ot 747—765

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.59.

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 (HE n:o 93/1988 vp.)

Pöytäkirjan vakuudeksi:

23) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11 (HE n:o 45)

Erkki Ketola

